БУТУН ДУНЕ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 135 (5126).

16 ИЮНЬ 1983 й.

ПАЙШАНБА

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлади.

Баҳоси 3 тийин.

КПСС Марказий Комитетининг Пленуми идеологик кадрлар, барча коммунистлар коммунистик тарбиядек олижаноб ишга куч-ғайратлари ва истеъдодларини сарфлайдилар, большевистик пропаганданинг шонли анъаналарини давом эттирадилар ва ижодий бойитадилар, Коммунистик партия ва совет халқи олдида турган тарихий вазифаларни амалга оширишда янгидан янги муваффақиятларга эришадилар, деб қатъий ишонч билдиради.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Пленуми тўғрисида

ИНФОРМАЦИОН БИЛДИРИШ

1983 йил 15 июнда КПСС Марказий Комитети Пленумида КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитети секретари ўртоқ К. У. Черненконинг «Партия идеологик, оммавий-сиёсий ишининг актуал масалалари» тўғрисидаги докладини муҳокама қилиш давом эттирилди.

КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Ю. В. Андропов Марказий Комитет Пленумида катта нутқ сўзлади.

Доклад юзасидан музокараларда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов, Эстония Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари К. Г. Вайно, СССР Фанлар академиясининг вице-президенти П. Н. Федосеев, Арманистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари К. С. Демирчян, СССР Телевидение ва радиоэшиттириш давлат комитетининг раиси С. Г. Лапин, СССР маориф министри М. А. Прокофьев, СССР Кинематографчилар союзи правлениесининг биринчи секретари Л. А. Кулижанов, ВЦСПС раиси С. А. Шалаев, ВЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари В. М. Мишин ўртоқлар сўзга чиқдилар.

КПСС Марказий Комитетининг Пленуми муҳокама этилган масала юзасидан бир овоздан қарор қабул қилди, қарор матбуотда эълон қилинмоқда.

КПСС Марказий Комитетининг Пленуми ташкилий масалаларни кўриб чиқди.

Марказий Комитет Пленуми КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси ўртоқ Г. В. Романовни КПСС Марказий Комитетининг секретари қилиб сайлади.

Марказий Комитет Пленуми КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат ўртоқ М. С. Соломенцевни КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги Партия контроли комитетининг раиси қилиб тасдиқлади.

Марказий Комитет Пленуми ўртоқ В. И. Воротниковни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат қилиб сайлади.

Марказий Комитет Пленуми СССР Қуролли Кучлари Бош штаби бошлиғининг биринчи ўринбосари С. Ф. Ахромеев, станоксозлик ва асбобсозлик саноати министри Б. В. Бальмонт, СССРнинг ГДРдаги фавқулодда ва мухтор элчиси В. И. Кочемасов, Оренбург областидаги «Рассвет» колхозининг комбайнчиси В. М. Чердинцев, СССР мудофаа министрининг ўринбосари В. М. Шабанов ўртоқларни КПСС Марказий Комитети аъзолигига кандидатликдан Марказий Комитет аъзолигига ўтказди.

Марказий Комитет Пленуми ишда хатоларга йўл қўйганлиги учун Н. А. Шчелоков ва С. Ф. Медуновни КПСС Марказий Комитети составидан чиқарди.

Шу билан КПСС Марказий Комитети Пленуми ўз ишини тамомлади.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ БОШ СЕКРЕТАРИ ЎРТОҚ Ю. В. АНДРОПОВНИНГ КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ПЛЕНУМИДА 1983 ЙИЛ 15 ИЮНДА СЎЗЛАГАН НУТҚИ

Ўртоқлар!

Бизнинг Пленумимиз партия фаолиятининг туб масалаларидан бирини, коммунистик қурилишнинг энг муҳим таркибий қисмларидан бирини муҳокама қилмоқда. Ҳозирги замон шароитида партиянинг идеология ишидаги энг асосий вазифалар нималардан иборат?

Биринчидан. Бутун идеологик, тарбиявий, пропаганда ишимизни ривожланган социализмни такомиллаштириш жараёнида партия ҳал этаётган катта ва мураккаб вазифалар даражасига қатъият билан кўтариш зарур. Ҳамма поғоналардаги партия комитетлари, ҳар бир партия ташкилоти ўзи ҳал этаётган бошқа масалалар (хўжалик, ташкилий ва бошқа масалалар) нақадар муҳим бўлмасин, идеология иши тобора биринчи ўринга чиқаётганини тушуниб олиши керак. Бу ишдаги нуқсонлар, одамлар онгида етуклик баъзан етарли даражада эмаслиги нақадар катта зарар етказаётганлигини равшан кўриб турибмиз ва, аксинча, идеология иши тобора самарали бўлиб бораётган, омма партиянинг сиёсатини яхшироқ тушуниб, уни халқнинг туб манфаатларига мос келадиган ўз сиёсати деб қабул этаётган жойда олға томон қилаётган ҳаракатимиз суръатлари нақадар кучайиб бораётганини ҳозирнинг ўзидаёқ яхши ҳис этяпмиз.

Иккинчидан. Бизнинг ихтиёримизда маориф ва тарбиянинг жуда бой воситалари бор. Матбуот ҳам, радио ҳам, телевидение ҳам, оғзаки пропаганда ҳам, турли типдаги ўқув юртларининг кенг тармоғи ҳам шу воситалар жумласига киради. Буларнинг ҳаммаси ҳақида ўртоқ К. У. Черненконинг докладида ҳам, музокараларда ҳам кўп гапирилди. Эндиги иш мана шу воситаларнинг ҳаммасидан янада тўғрироқ фойдаланишдан, жумладан, совет кишиларининг маълумот даражаси ва талаб-эҳтиёжлари анча ўсганлигини эътиборга олиб бу воситалардан янада активлик билан ижодий фойдаланишдан иборат. Бу соҳада ҳали биз кўп нарсани ўрганиб олишимиз керак, расмиятчилик, андозачилик, ҳадиксираш, баъзан эса фикрлашдаги ялқовлик бу йўлда бизнинг энг катта душманларимиздир. Биз коммунистларнинг ва социалистик жамиятимиз барча гражданларининг онгини шакллантириш — фақат профессионал идеологлар, пропагандистларнинг, оммавий ахборот воситалари ходимларининг иши эмаслигига ҳам асосланишимиз лозим. Бу — бутун партиянинг ишидир.

Учинчидан. Кадрлар масаласи. Республикалар, ўлкалар, областлар, шаҳарлар ва районлардаги ҳамма партия комитетларида аҳолининг турли группалари билан — ишчилар, колхозчилар, зиёлилар, ёшлар билан идеология ишини ташкил эта биладиган ҳамда шу иш учун жавоб берадиган махсус тайёрланган кадрлар бўлиши керак. Бу кадрлар обрў-эътиборли, ўқимишли кишилар бўлиши лозим. Уларга зарур шарт-шароитларни яратиб бериш, уларнинг малакасини мунтазам ошириш ҳақида ғамхўрлик қилиш лозим. Уларнинг фаолиятига баҳо бериш мезони битта—у ҳам бўлса — омманинг сиёсий онглилиги ва меҳнатдаги активлиги даражасидан иборат бўлиши лозим.

Тўртинчидан. Ижтимоий ва аввало иқтисодий фанлар соҳасидаги ғоявий-назарий иш, илмий муассасаларимиз ва алоҳида ҳар бир олим иши янги, анча юқори даражада бўлиши таъминланиши лозим. Жамиятимиз олдига турмушнинг ўзи қўяётган реал, амалий вазифалар сари қатъиян бурилиш зарур. Худди табиий фанлар каби ижтимоий фанлар ҳам шу вазифаларни ҳал этишда партия билан халқнинг самарали ёрдамчиси бўлиб қолиши керак.

Бешинчидан. Сиёсий маорифимиз, оммавий-сиёсий ўқиш тармоқларининг иш услубини ўзгартириш катта роль ўйнаши лозим. Аввало, расмиятчилик, у ёки бу умумий қоидаларни турмушдан ажралган ҳолда механик тарзда ёдлаб олиш (ёки қоғоздан ўқиб бериш) ҳолларига барҳам бериш керак. Сиёсий ўқишнинг маъноси шундан иборатки, ҳар бир киши ҳозирги кун шароитида партиянинг сиёсатини чуқур тушуниб олсин, олган билимларини амалда қўллана билсин, ўз бурчини равшанроқ тасаввур этсин ва амалда бажарадиган бўлсин.

Олтинчидан. Жамики тарбиявий ва пропаганда ишида инсоният бошидан кечираётган тарихий даврнинг хусусиятини доимо эътиборга олиш керак. Бу давр эса бир-бирига мутлақо зид бўлган икки дунёқараш, икки сиёсий йўл — социализм ва империализмнинг ўз интенсивлиги ва ўткирлиги жиҳатидан урушдан кейинги бутун давр мобайнида мислсиз ўзаро кураши билан ажралиб туради. Ер юзидаги миллиард-миллиард кишиларнинг онги ва қалби учун кураш бормоқда. Инсониятнинг келажаги эса мана шу идеологик курашнинг қандай натижа билан тугашига кўп жиҳатдан боғлиқ бўлади. Бас, шундай экан, социалистик жамият тўғрисидаги, унинг афзалликлари ҳақидаги, унинг тинчлик сиёсати тўғрисидаги ҳақиқатни бутун дунёдаги ғоят кенг халқ оммасига тушунарли ва ишонарли тарзда етказиб бера билиш бениҳоя муҳим эканлиги равшан. Империалистларнинг бўҳтондан иборат қўпорувчи пропагандасини моҳирона фош қилиб ташлаш ҳам муҳимдир. Бизга узлуксиз ва самарадор қарши пропаганданинг яхши ўйлаб тузилган ягона системаси керак.

Хуллас, идеология жабҳасидаги ишларимиз кўп, зотан, бу ишларга дарҳол киришмоқ керак.

Бироқ, ҳатто энг ёрқин ва мароқли пропаганда, энг моҳирона ва оқилона сабоқ, энг истеъдодли санъат ҳам башарти ҳозирги куннинг реалликлари билан чамбарчас боғланган ва бундан буёнги олға силжиш йўлларини кўрсатиб берадиган чуқур ғоялар билан тўлдирилмаган бўлса, мўлжалланган мақсадга эриша олмайди. Шу маънода олганда, XXVI съезднинг қарорига биноан тайёрланаётган янги таҳрирдаги КПСС Программаси партиянинг идеология иши ва умуман ҳамма иши учун бениҳоя муҳим роль ўйнаши лозим.

Партиянинг ҳозир амалда бўлган Программаси, съезд қарорида айтилганидек, жаҳон ижтимоий тараққиётининг қонуниятларини, партия билан совет халқининг коммунизм йўлидаги кураши мақсадлари ва асосий вазифаларини умуман тўғри таърифлайди. Унинг принципиал қоидаларини турмуш тасдиқлади. Программада ёзиб қўйилган вазифаларнинг кўпи бажариб бўлинди. Шу билан бирга — тўғридан-тўғри айтиш керакки, — Программанинг баъзи қоидалари замон синовидан тўла-тўкис ўта олмади, чунки уларда реалликдан ажралиш, олдинга кетиб қолиш, ўринсиз икир-чикирларга берилиш элементлари бор эди ва албатта, йигирма йил мобайнида совет жамиятининг турмушида, бошқа социалистик мамлакатларнинг турмушида ҳам, умуман жаҳон ривожида ҳам кўпгина муҳим ўзгаришлар содир бўлди. Мана шуларнинг ҳаммасини назарий жиҳатдан чуқур идрок этиш ҳамда партиянинг ички ва ташқи сиёсат соҳасидаги узоқ муддатли стратегиясини ишлаб чиқишда эътиборга олиш лозим.

Янги таҳрирдаги КПСС Программасида мавжуд аҳволнинг реалистик таҳлилини ва турмуш тажрибаси билан Коммунистик партиямизнинг пировард мақсадларини бирга қўшадиган равшан келажак йўл-йўриқларини кўргимиз келади. Партия иккинчи программасининг ишлаб чиқилиши муносабати билан В. И. Ленин бундай деган эди: «Биз нималар борлигини ва нималар қилмоқчи эканлигимизни Программада асло ошириб юбормасдан, мутлақо объектив қилиб ва фактлардан узоқлашмасдан айтишимиз лозим» (Тўла асарлар тўплами, 36-том, 63-бет). Биз ҳам худди шундай иш тутишимиз керак, ўртоқлар.

Экономикада ҳам, сиёсатда ҳам, идеологияда ҳам истиқболларни тўғри тушунмоқ учун, аввало, ҳозир биз турган ижтимоий тараққиёт босқичининг характерини равшан тасаввур қилишимиз лозим. Партия бу босқични ривожланган социализм босқичи деб таърифлади. Бу жамиятда социалистик принципларга мувофиқ иқтисодий база, социал структура, сиёсий система тўла вужудга келтирилган, айтиш одат бўлганидек, социализм ўз, коллективчилик негизида ривожланиб бормоқда.

Аммо буларнинг ҳаммаси бизда барпо этилган жамиятни мукаммал жамият деб ҳисоблаш мумкин, деган маънони билдирмайди, албатта. Унда ҳали ҳозирги тараққиёт даражаси учун табиий бўлган ва объектив шарт-шароитлар туфайли келиб чиққан бирталай қийинчиликлар бор. Субъектив сабаблар, одамларнинг ҳамиша ҳам моҳирона ва уюшқоқлик билан ишламаслиги оқибатида келиб чиққан бир қанча камчиликлар ҳам бор. **Бинобарин, партия программаси ҳозирги замон шароитида аввало, ривожланган социализмни планли равишда ва ҳар томонлама такомиллаштириш, демакки, коммунизм сари янада олға силжиш программаси бўлиши керак.** Чамаси, Программа текстида ривожланган социализм даврининг батафсил таърифи баён этилиши лозим.

Ҳар бир жамиятнинг қиёфаси пировард натижада унинг ишлаб чиқарувчи кучлари ривожланиш даражаси билан, ишлаб чиқариш муносабатларининг характери ва ҳолати билан белгиланиши яхши маълум. Ҳозир биз ўзимизнинг ижтимоий тараққиётимизда ишлаб чиқарувчи кучларда чуқур социал ўзгаришлар қилиш ва шунга мувофиқ равишда ишлаб чиқариш муносабатларини такомиллаштириш пишиб етилибгина қолмай, шу билан бирга муқаррар бўлиб ҳам қолган тарихий бир маррага етиб келдик. Бу — бизнинг шунчаки истагимиз эмас, ўртоқлар, бу — объектив заруратдир, биз бу заруратни писанд қилмаслигимиз ҳам, четлаб ўтишимиз ҳам мумкин эмас. Одамларнинг онгида, устқурма деб аташ қабул этилган ижтимоий турмушнинг ҳамма формаларида ҳам шу билан ўзаро мустаҳкам боғлиқ равишда ўзгаришлар содир бўлиши лозим.

Меҳнат унумдорлигини тубдан ошириш — иқтисодий соҳадаги энг муҳим вазифадир. Бу соҳада биз дунёдаги энг юксак даражага етиб олишга интилишимиз керак. Зеро, Ленин буни янги ижтимоий тузумнинг енгиб чиқиши учун оқибат натижада энг муҳим, энг асосий вазифа деб ҳисоблаганлиги бежиз эмас. (Тўла асарлар тўплами, 39-том, 24-бет). Ҳозир, фан-техника революцияси шароитида бу вазифа алоҳида аҳамият касб этди — бизнинг ички қурилишимиз учун ҳам, халқаро миқёсда ҳам алоҳида аҳамият касб этди.

Мамлакатимизнинг ишлаб чиқарувчи кучлари яқин келажакда қай йўлдан ривожланиб боради?

Энг яқин мақсад равшан: аввало, биздаги мавжуд ишларда тартиб ўрнатиш, мамлакатнинг ишлаб чиқариш ва фан-техника потенциалидан ғоят оқилона фойдаланишни таъминлаш, шу жумладан қишлоқ хўжалиги, транспорт, хизмат кўрсатиш соҳаси сингари тармоқларнинг орқада қолишини бартараф этиш керак. Докладда ва музокараларда мамлакатда партиянинг ташаббуси билан интизом ва тартибни мустаҳкамлаш, уюшқоқлик ва масъулиятни ошириш учун қизғин тус олган кураш тўғрисида гапириб ўтилди. Ўртоқлар, шуни таъкидламоқчиман: бутун хўжалик механизмининг яхши йўлга қўйилган, узлуксиз ишини таъминлаш — ҳам ҳозирги куннинг талаби, ҳам келгусидаги программавий вазифадир. Бу — ижтимоий тузумимизни такомиллаштириш умумий жараёнининг таркибий қисмидир.

Интенсив ривожланишга ўтиш, социалистик тузумимиз афзалликларини фан-техника революциясининг ютуқлари билан амалда бирлаштириш — ишлаб чиқарувчи кучларда сифат силжиши сари олиб борадиган бош йўлдир. Социалистик тузумимизнинг афзалликларини фан-техника революциясининг ишлаб чиқариш кўпгина соҳаларида технология тўнтаришига олиб борадиган энг сўнгги босқичи ютуқлари билан бирлаштирмоқ керак. Партия билан халқ фаолиятининг мана шу йўналиши янги таҳрирдаги партия Программасида муносиб тарзда акс эттирилиши керак, деган фикрга ҳамма қўшилади, деб ўйлайман.

Ягона фан-техника сиёсати эндиликда ҳал қилувчи аҳамият касб этмоқда. Келгусида биз ҳам бугунги, ҳам эртанги куннинг машиналари, механизмлари ва технологияларини яратиш соҳасида жуда катта иш қилишимиз лозим. Ишлаб чиқаришни автоматлаштириш, компьютерлар ва роботларни жуда кенг миқёсда қўлланишни, янги маҳсулот тайёрлашга ишлаб чиқаришни тез ва самарали равишда қайта қуриш имконини берувчи эпчил технология жорий этилишини таъминлаш керак. Энергетикамизнинг келажаги — аввало, энг янги атом реакторларидан фойдаланиш, истиқболда эса бошқариладиган термо-ядро синтези муаммосини амалий равишда ҳал этишдан иборат. Хоссалари аввалдан белгилаб қўйилган материаллар ҳосил қилиш, биотехнологияни ривожлантириш, саноатда чиқиндисиз ва энергия тежовчи технологияларни кенг қўлланиш сингари вазифалар ҳам кун тартибида турибди. Ана шуларнинг ҳаммаси халқ хўжалигимизда ҳақиқий революция бўлишига олиб боради.

Афсуски, ўртоқлар, ўзларингизга маълумки, мамлакатимизда фан ва техника ютуқларини практикага жорий этиш иши ҳали яхши йўлга қўйилган эмас. «Таваккал» қилиб, корхонада янги технологияни жорий этган, янги асбоб-ускунани қўлланган ёки ишлаб чиқарган хўжалик ходими кўпинча ютқазиб қўймоқда, янгиликлардан ҳадиксирайдиган ходим эса ҳеч нарсадан маҳрум бўлмайди. Раҳбарларни ҳам, ишчиларни ҳам ва албатта олимлар билан конструкторларни ҳам техникани янгилашдан манфаатдор қиладиган, эскичасига ишлашни манфаатсиз ишга айлантириб қўядиган ташкилий, иқтисодий ва маънавий тадбирлар системасини ишлаб чиқиш вазифаси кўндаланг бўлиб турибди. Ҳозир Госплан, Фанлар академияси, Фан ва техника давлат комитети шу вазифа устида иш олиб бормоқда. Лекин бу ишни тезроқ қилиш керак, вақтни бой бериш мамлакатга қимматга тушади.

Ишлаб чиқаришнинг самарадорлигини ошириш учун, аввало, ишларни комплекс механизациялаш йўли билан қўл меҳнатидан фойдаланишни кескин қисқартириш зарур, албатта. Айниқса, ишлаб чиқаришнинг ҳозир қўл меҳнатидан, оғир жисмоний, кам малакали ва зерикарли меҳнат фойдаланилаётган участкаларида роботларни кенг қўлланиш меҳнат унумдорлиги соҳасидаги аҳволни тубдан ўзгартиради. Бундай қилиш юз минглаб кишиларга бошқа, бирмунча қулай шароитларда ишлаш, ўз меҳнатидан кўпроқ қаноат ҳосил қилиш имконини беради. Бу эса принципиал жиҳатдан муҳимдир, ўртоқлар. Бу, коммунистик қурилишнинг асосий вазифаларидан бири — жисмоний меҳнат билан ақлий меҳнат ўртасидаги муҳим тафовутларни бартараф этиш вазифаси ҳал этилишини тезлаштиради.

Умуман олганда энг асосий ишлаб чиқарувчи куч — инсон, унинг меҳнат фаолиятидир, албатта. Бу ўринда мен онгли интизомни, меҳнатга ижодий муносабатнигина эмас, шу билан бирга одамлар меҳнатини ва улар меҳнатига ҳақ тўлашни пухта, моҳирона ташкил этишни ҳам назарда тутаман.

Шундай қилиб, бу ўринда биз ишлаб чиқариш муносабатларини такомиллаштириш масаласига ёндашамиз. Ишлаб чиқариш воситаларининг ижтимоий мулклилиги ишлаб чиқариш муносабатларининг асосидир. Маълумки, бизда бу мулкнинг икки хил формаси: давлат мулки ва колхоз-кооператив мулки бор. Биз мана шу иккала формадаги мулкни яхлит, умумхалқ мулки қилиб қўшиб юбориш истиқболини кўриб турибмиз. Бунга колхозларни механик тарзда совхозларга айлантириш йўли билан эришилмайди, албатта. Бошқа йўллар, — масалан, агросаноат интеграцияси, колхозлараро ва колхоз-совхоз бирлашмаларини ривожлантириш сингари йўллар борлигини тажриба кўрсатиб турибди. Программа бутун мана шу проблемани чуқур ва аниқ ёритиб бериши керак.

Яна бир муҳим жиҳат бор. Биз **социалистик** жамиятда яшаб турганлигимизни унутишимиз мумкин эмас, бу жамиятнинг тараққиёти социализм туб принциплари билан, шу жумладан, албатта, **меҳнатга қараб тақсимлаш** принципи билан тартибга солиниши керак. Биздаги ҳамма кишилар жамият олдида баб-баравар ҳуқуқларга эгадирлар, уларнинг вазифалари ҳам баб-баравар. Моддий неъматлардан бир хил тарзда фойдаланиш маъносидаги тўла тенгликка эса коммунизм шароитидагина эришиш мумкин бўлади. Аммо унгача ҳали узоқ йўл босиб ўтилиши керак. Бунинг учун экономиканинг ҳам, одамлар онгининг ҳам анча юксак даражада бўлиши талаб қилинади. Ҳозир эса, ижтимоий истеъмол фондларининг муайян қисмини ҳисобга олмаганда, биздаги ҳар бир граждан ўз ижтимоий фойдали меҳнатининг миқдорига ва сифатига мувофиқ равишда моддий неъматларгагина ва фақат шунгагина ҳақлидир. Бинобарин, бу соҳада қатъий ҳисоб-китоб керак ва бу принципга қаттиқ риоя этилиши лозим.

Ишлаб чиқариш муносабатларини такомиллаштириш планлаштиришни ва бошқаришни тубдан яхшилашни ҳам талаб қилади. Бизда мамлакатнинг яхлит халқ хўжалик комплекси вужудга келтирилган, регионлар бўйича ва экономиканинг энг муҳим проблемалари бўйича комплекс планлаштириш тажрибаси орттирилган. Озиқ-овқат программаси ва истиқбол аҳамиятга эга бўлган жуда катта ҳужжат, ҳозирги шароитдаги ўзига хос ГОЭЛРО деса бўладиган энергетика программаси — бунинг янги мисолларидир. Бу программаларни амалга ошириш учун партия, давлат ва бутун халқ жуда кўп иш қилиши керак бўлади. Аммо планлаштиришимиздаги камчиликлар: ресурсларнинг асоссиз равишда сочиб юборилиши, планларнинг номутаносиблиги, товар массаси билан аҳоли даромадлари ўртасида тафовут борлиги ҳам яхши маълум. Бу камчиликларни тугатиш — ҳам хўжалик соҳасидаги, ҳам сиёсий вазифадир.

Ишлаб чиқариш муносабатларини ривожлантириш ҳозир социалистик мусобақани ташкил этишга нисбатан ҳам янги талаблар қўяди. Ишлаб чиқариш планларини ошириб бажариш, шунда ҳам асосан миқдор кўрсаткичлари бўйича бажариш учун мусобақалашув — социалистик мусобақанинг ҳозирги асосий формаларидан биридир. Кўп ҳолларда — айниқса ундирма саноатда бу форма ҳали ҳам ўринлидир. Бироқ, эндиликда асосий диққат-эътиборни мусобақанинг маҳсулот сифатини ошириш, ишлаб чиқариш қувватларидан, хом ашё ва энергиядан, иш вақтидан яхшироқ фойдаланиш каби мақсадларига қаратиш асосли бўлур эди, деб ҳисоблайман. Тежаганда ҳам оқилона тежаш — ҳар соҳада — металл тоннасидан ғалланинг килограммигача тежаш лозим, албатта.

Умуман айтиш керакки, бошқа ижтимоий ташаббуслар ва оммавий ҳаракатлар каби социалистик мусобақанинг формалари ҳам абадул-абад белгилаб қўйилган, қотиб қолган қандайдир бир нарса эмас. Унинг формалари жамиятнинг моддий ва маънавий етуклиги даражасига қараб ўзгариб боради. Бинобарин жамики фойдали, ҳаётбахш ташаббусларни ўз вақтида пайқаб, қўллаб-қувватлаш ва оммалаштириш партиянинг вазифасидир.

Ўртоқлар! XXVI съездда биз иқтисодий сиёсат билан социал сиёсатни узвий равишда боғлашни таъминлаш зарурлигини аниқ-равшан қилиб айтдик. Бунинг сабаби тушунарли: чунки одамларнинг турмуш шароитларини яхшилаш бизнинг хўжалик соҳасидаги куч-ғайратларимизнинг пировард мақсадидир.

Биз ўзимизнинг хўжалик планларимизни ишлаб чиқар эканмиз, жамиятни ривожлантиришнинг энг асосий омилларини — социал, миллий, демографик омилларни ҳар тарафлама эътиборга олиб, шу планларда акс эттиришни ўрганишимиз керак. Бу — партиянинг ягона сиёсати, ижтимоий тараққиётнинг ягона стратегияси бўлиши лозим.

Бизда кўпинча «турмуш даражасини ошириш» деган иборадан тез-тез фойдаланиб турилади. Аммо уни баъзан оддий талқин этиб, аҳоли даромадларининг ва истеъмол буюмлари ишлаб чиқаришнинг ўсишинигина назарда тутишади, холос. Ҳақиқатда эса турмуш даражаси тушунчаси анча кенг ва бойдир. Кишиларнинг онглилиги ва маданиятини, шу жумладан турмуш маданиятини, хулқ-атворни доимий ўстириш ҳам ва айтишим мумкинки, оқилона истеъмол маданияти ҳам турмуш маданияти тушунчасига киради. Намунали жамоат тартиби ҳам, бекам-кўст, оқилона овқатланиш ҳам, аҳолига хизмат кўрсатишнинг юксак сифатли бўлиши ҳам турмуш даражаси тушунчасига киради (маълумки, аҳолига хизмат кўрсатиш соҳасида ҳали бизда ҳамма иш яхши йўлга қўйилган деб бўлмайди). Бўш вақтдан маънавий-эстетик нуқтаи назардан олганда баракали фойдаланиш ҳам, хуллас жами йиғилиб, социалистик маданийлик деб аталишга муносиб бўлган нарсаларнинг ҳаммаси турмуш даражаси тушунчасига киради.

Бизда аҳолининг уй-жой шароитини яхшилаш ишида ғоят катта силжиш юз берди. Шундай бўлса ҳам уй-жой проблемаси кўпгина кишилар учун ўткир проблема бўлиб қолмоқда. Биз бу проблемани яқин келажакда асосан ҳал қиламиз, ҳар бир оила алоҳида квартирага эга бўлади. Аммо бошқа неъматлар каби квартираларни тақсимлаш ҳам адолатли бўлишини, жумладан одам қандай ишлаётганлигини ҳисобга олиш керак. Эҳтимол, қурилишда кооператив асосларни ва корхоналарнинг маблағларини кўпроқ жалб этишни кўзда тутиш — бунда фақат уй-жой биноларигина эмас, масалан, айтайлик пансионатлар, қариялар учун уйлар, хуллас мумкин ва лозим бўлган ҳамма жойда шундай қилиш мақбулдир. Бу иш иқтисодий жиҳатдангина фойдали бўлиб қолмай, шу билан бирга кишиларда коллективчилик туйғусини, жамоат ишларини ҳал этишга бевосита даҳлдорлик туйғусини тарбиялашда ёрдам беради.

(Давоми иккинчи бетда)

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ БОШ СЕКРЕТАРИ ЎРТОҚ Ю. В. АНДРОПОВНИНГ КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ПЛЕНУМИДА 1983 ЙИЛ 15 ИЮНДА СЎЗЛАГАН НУТҚИ

(Боши биринчи бетда).

Меҳнат учун пул билан мукофотлаш системасини такомиллаштиришнинг ўзи кифоя қилмайди, ҳали харидоргир бўлган зарур миқдордаги молларни ҳам ишлаб чиқариш керак. Бунда сифат кўрсаткичлари ҳеч қандай истисносиз энг юксак даражада бўлиши керак. Ҳолбуки ҳозир баъзида аҳвол кишини жуда ранжитиб қўяди: асосий материаллар яхши бўлишига қарамай, маҳсулот шундай ишлаб чиқарилмоқдаки, одамлар дид билан ишланган яхши мол учун чайқовчига ортиқча ҳақ тўлашни афзал билмоқдалар. Бу аҳволни тузатиш керак, тузатганда ҳам ҳеч кечиктирмай тузатиш керак.

Аҳолини юқори сифатли озиқ-овқат маҳсулоти билан узлуксиз таъминлашни йўлга қўйиш, бунда шу соҳада мумкин қадар кўпроқ ўз-ўзини таъминлашга эришиш айниқса зарурдир. Бизнинг Озиқ-овқат программамиз шу проблемани ҳал этишга қаратилган.

Соғлиқни сақлаш масалалари партиянинг социал сиёсатида тобора кўпроқ ўрин ола бориши шубҳасиздир. Бизнинг дунёда биринчи бепул соғлиқни сақлаш системамизнинг демократик характери ҳаммага маълум. Аммо унинг сифат даражаси ривожланган социализм талабларига ҳали у қадар мос бўлиб тушаётгани йўқ. Кейинги йилларда партия қарорларида бу нарса неча марталаб қайд этиб ўтилди. Лекин ана шу қарорларни бажариш учун талайгина куч-ғайрат сарфлаш керак бўлади. Касалликларнинг олдини олиш ва бунга эришиш йўлларидан бири сифатида бутун аҳолини ҳар йили диспансердан ўтказиб туришни жорий этишга алоҳида эътибор бериш лозим. Ахир гап одамларнинг сиҳат-саломатлиги тўғрисида, яъни социал жиҳатдан ҳам, шунингдек иқтисодий жиҳатдан ҳам ғоят муҳим иш тўғрисида бормоқда.

Партия ички сиёсати соҳасидаги мана шу барча катта вазифаларнинг ҳал этилиши жамиятнинг социал бир хиллиги сари сезиларли силжишни билдиради. Назарияда белгиланган, коммунистларнинг бир қанча авлоди орзу қилган шу буюк мақсад, бугунги кунда биз учун бевосита амалий масала бўлиб қолди. Афтидан, асосан ва бошлича жамиятнинг синфсиз структураси етук социализм босқичидаёқ қарор топажагини ҳаёт кўрсатиб турибди. КПСС XXVI съездининг бу хулосаси партия Программасининг янги таҳририда акс эттирилиши равшан.

Партия шунга асосланадики, келгуси йиллар ва ўн йилликлар жамиятнинг сиёсий ва идеологик устқурмасида, маънавий ҳаётида ҳам талайгина ўзгартишларга олиб келади.

Даставвал сиёсий системамизнинг ривожланиши тўғрисида, совет давлатчилигини такомиллаштириш, социалистик демократияни кенгайтириш ҳақида айтиб ўтмоқчиман.

Бу хусусда партиянинг амалдаги Программасида баён этилган кўпгина йўл-йўриқлар айниқса СССРнинг янги Конституцияси қабул қилинганидан кейин амалга ошириб бўлинди. Депутатлар ва Советларнинг умуман аҳоли билан алоқалари сезиларли равишда мустаҳкамланди. Ғоят муҳим қонун лойиҳаларини умумхалқ томонидан муҳокама қилиниши практикадан мустаҳкам жой олди. Халқ контролининг роли кучайди. Эндиликда шаҳарда ҳам, қишлоқда ҳам амалда барча меҳнаткашларни қамраб олган касаба союзларининг активлиги ошмоқда.

Хуллас, кўпгина ишлар амалга оширилди. Аммо булар қилиниши мумкин ва лозим бўлган ишларнинг ҳаммаси эмас албатта.

Масалан, давлат ва жамоат ҳаётининг катта-катта масалалари юзасидан қарорлар қабул қилиш тартибини олиб кўрайлик. Уни янада демократлаштириш имкониятлари мавжуд. Мен шундай қарорларнинг лойиҳаларини меҳнат коллективларида тобора кенг кўламда муҳокама қилишни; тегишли холларда касаба союзлари, комсомол, хотин-қизлар ташкилотларининг хулосаларини албатта ҳисобга олишни; меҳнаткашларнинг таклифларига ниҳоятда зўр эътибор билан ёндашишни назарда тутмоқдаман.

Ишда зўр ошкоралик, раҳбар ходимларнинг аҳоли олдида мунтазам ҳисобот бериб туришлари партия ва давлат органларининг фаолиятини халқнинг эҳтиёж ва манфаатларига яқинлаштиришга ёрдам бермайдими, ахир?

Партия Программасида бошқарув аппаратини қисқартириш ва ихчамлаштириш вазифаси қайд этилган. Бу вазифани ҳамон муҳим вазифа деб ҳисоблаш керак, деб ўйлайман. Бу ҳам амалий, ҳам принципиал сиёсий масала бўлиб, уни Лениннинг ўзиёқ ўткир масала қилиб қўйганди. Бизда шу соҳада бирмунча ишлар қилинмоқда, лекин бу ишлар етарли эмас. Шунга аминманки, ўртоқлар, ишга зиён етказмасдан кўпгина муассасалар ва ташкилотларнинг штатларини анча қисқартириш мумкин. Бўшаган кишилар бизда кадрлар етишмаётган жойларда ҳамиша ўзларига мос иш топа оладилар.

Партия Программасининг янги таҳририда ишлаб чиқаришни бошқаришда демократик асосларни янада ривожлантириш мавзуи анча катта ўрин олиши лозим албатта. Эртага СССР Олий Советининг сессиясида давлатимиз тарихида биринчи бўлган меҳнат коллективлари тўғрисидаги Қонун лойиҳаси кўриб чиқилади. Бу катта сиёсий аҳамиятга молик ҳужжатдир. Бу қонун муфассал, чинакам умумхалқ муҳокамасидан кейин қабул қилинаётганлиги тўғри ва яхши иш бўлди. Қонуннинг тўла-тўкис амалга оширилиши ҳам жуда муҳимдир.

Ижтимоий ривожланишимизнинг нормал давом этишини жамият манфаатлари билан гражданларнинг ҳуқуқларини муҳофаза қилувчи қонунларга ғоят қатъий риоя қилмасдан тасаввур этиб бўлмайди. Жумладан давлат, жамоат мулкидан ва хизмат мавқеидан шахсий бойиш мақсадида фойдаланиш каби ҳолларга батамом барҳам бериш зарур. Ахир ўйлаб кўрилса бу нарса тузумимиз моҳиятининг ўзига путур етказишдан бошқа бир нарса эмас. Бунда қонун муросасиз, уни қўлланиш эса муқаррар бўлиши керак. Халқ манфаатларини ҳимоя қилиш социалистик демократиямиз асосларидан биридир.

Ўртоқлар, яна бир нарса тўғрисида айтиб ўтмоқчиман. Биз демократик нормаларимиз ва йўл-йўриқларимиз амалий ишлар билан мустаҳкамланмай, юзакичилик билангина кифояланиб қолинаётганлигига қарши чинакам уруш эълон қилишимиз лозим. Айтайлик, кўпинча бўлаётганидек, йиғилишлар тайёрлаб қўйилган бир қолип асосида ўтадиган бўлса, манфаатдорлик, рўйи-рост муҳокама бўлмаса, йиғилиш қатнашчиларининг нутқлари олдиндан таҳрир қилиб қўйилган бўлса, ташаббус ва айниқса танқид силлиқланса ёки бостирилса бундай йиғилишдан қандай фойда бўлиши мумкин? Меҳнаткашларнинг манфаатларини ҳимоя қилишга, ишлаб чиқаришдаги бирон бир тартибсизликларга қарши чиқишга журъат этмайдиган касаба союз ташкилотининг иши нимага ҳам арзирди? Ёки сигналларга эътибор бермаётган, зарур чораларни кўрмаётган халқ контролёрларининг фаолиятичи?

Сўз билан ишнинг ҳамиша бир жойдан чиқишига эришиш, ишнинг моҳияти эса унинг шакли билан алмаштирилмаслиги ниҳоятда муҳимдир. Бу давлат ва жамоат ҳаётининг барча бўғинларида социалистик демократиямизни такомиллаштиришнинг ғоят муҳим резервларидан биридир.

Бир мунча олис истиқболга келганда шуни айтиш керакки, биз, коммунистлар бу истиқболни совет давлатчилигининг босқичма-босқич ижтимоий ўзини-ўзи бошқаришга ривожланиб боришида кўрамиз. Бу эса, бизнинг ҳисоблашимизча, умумхалқ давлатини янада ривожлантириш, оммани жамият ишларини бошқаришга тобора кенгроқ жалб этиш йўли билан содир бўлади.

Бу жараён ўз-ўзидан ва кимнингдир шунчаки холис нияти билан содир бўлмаслиги равшан. Бу жараён жамиятнинг моддий имкониятларига ҳам, омманинг сиёсий онглилиги ва маданияти даражасига ҳам боғлиқдир. Буни тушуниш ва ёдда тутиш жуда муҳим. Демократияни ривожлантиришнинг бундан буёнги йўллари ва формаларини мавҳум тарзда ўйлаб чиқармай, ҳаётнинг ўзидан келиб чиқиш керак. Программавий йўл-йўриқларимиз реаллигининг гарантияси мана шундадир.

Ўз-ўзидан равшанки, ўртоқлар, КПСС Программасининг янги таҳририда партия миллий сиёсати масалалари тегишли ўринни олади. Ривожланган социализмни такомиллаштириш пухта ўйланган, илмий асосланган миллий сиёсатни ўз ичига олган бўлиши шарт эканлигини мен қайд этиб ўтган эдим. Бизга Ленин васият қилиб қолдирган принциплар: мамлакатдаги барча миллатлар ва элатларнинг тўла тенг ҳуқуқлилиги, қардошлик иттифоқи доирасида уларнинг эркин ривожланиши ва уларни бир-бирига яқинлаштиришдан иборат доимий йўл — шу миллий сиёсатнинг негизидир. Бу сиёсатни амалга ошириш барча совет кишиларини социалистик интернационализм руҳида, Совет Иттифоқи барча халқларининг манфаатлари муштараклигини чуқур англаш руҳида изчил тарбиялашни талаб этмоқда ва бундан буён ҳам талаб этаверади.

Ўртоқлар! Кишиларни маънавий камол топтириш соҳасида катта иш олиб бормай туриб, ривожланган социализмни такомиллаштириб бўлмайди.

Бу ерда тўғри айтиб ўтишганидек, инсонни камол топтириш унинг ҳаётининг биринчи йиллариданоқ бошланади. Пленумда мактабларимиз ва бошқа ўқув юртларимизнинг иши тўғрисида кўп гапирилди. Мен бир нарсани таъкидлаб ўтишни истардим: партия бизда инсон шунчаки муайян билимлар йиғиндиси соҳиби бўлибгина эмас, балки аввало — социалистик жамият граждани, унга хос ғоявий йўл-йўриқларга, ахлоқ ва қизиқишларга, юксак меҳнат ва хулқ-атвор маданиятига эга бўлган коммунизмнинг актив қурувчиси бўлиб тарбияланишига эришмоқда.

Таълимни унумли меҳнат билан боғлаб олиб бориш— яхши тарбия воситасидир. Мактаб ўқувчисига фойдали меҳнат одатини ва унга меҳр-муҳаббатни сингдириш йўлини қатъият билан ўтказиш керак. Бундай меҳнат жисмоний ёки ақлий меҳнат бўлиши мумкин, аммо у унумли, жамиятга керакли чинакам меҳнат бўлиши шарт.

Меҳнат жисмоний ривожланишга ҳам кўмаклашади. Бизда эса бу борада ҳамма нарса кўнгилдагидек эмас. Мен физкультура дарслари ва спорт машғулотларинигина эмас, шу билан бирга гигиена ва медицина ёрдами соҳасида қандайдир энг оддий билимларни ҳосил қилишни ҳам назарда тутмоқдаман. Одам ёшлигиданоқ ўз организмини билиб, уни яхши сақлай олиши керак.

Инсон фақат мактабда эстетик тарбия асосларини, нафосат ҳиссини, санъат асарларини тушуна билиш ва қадрлай билишни, бадиий ижоддан баҳраманд бўлишни бутун умрга айни шу мактабда эгаллаб олмай бошқа қаерда эгаллаши мумкин?

Мана шу барча вазифаларни ҳал этиш талайгина куч-ғайрат ва вақт талаб қилади, албатта. Бошқа ҳамма ишлардан ташқари ҳозирги замон талабларини ҳисобга олиб педагог кадрлар танлаш ва тайёрлашни яхшилашга тўғри келади.

Биз, бу ерда, президиумда шу нарса ҳақида фикрлашиб олдик. Афтидан, мактабимизни, шу жумладан ҳунар-техника таълими системасини ҳам ислоҳ қилиш тўғрисида жиддий ўйлаб кўриш зарурати вужудга келаётганга ўхшайди.

Ўртоқлар! Партиянинг ривожланган социализмни такомиллаштиришдаги стратегияси марксизм-ленинизмнинг мустаҳкам назарий пойдеворига таяниши лозим. Ҳолбуки, рўйи-рост айтганда, биз яшаб, меҳнат қилаётган жамиятни шу пайтгача ҳали етарли даражада ўрганиб чиққанимиз йўқ, бу жамиятга хос қонуниятларни, айниқса иқтисодий қонуниятларни тўлиқ очиб кўрсатганимиз йўқ. Шу боисдан баъзида айтиш мумкинки, тажрибаларга асосланиб, синовлар ва хатоларнинг жуда норационал услуби билан иш кўришга мажбур бўлмоқдамиз.

Афсуски, бир қанча муҳим проблемаларни ҳал этишнинг ривожланган социализм принциплари ва шартларига мос бўлган керакли йўлларини ҳали илм-фан практикага кўрсатиб бергани йўқ. Мен нимани назарда тутмоқдаман? Даставвал ишлаб чиқариш самарадорлигини, маҳсулот сифатини оширишнинг энг ишончли йўлларини танлаб олишни, илмий асосланган нарх белгилаш принципларини назарда тутмоқдаман. Фақат бугина эмас. Ҳаёт доимо янги-янги проблемаларни ўртага қўймоқдаки, жамиятимизнинг олға ҳаракат қилиши ана шу проблемалар билан боғлангандир. Бунинг устига эндиликда бошқа бир қанча мамлакатларнинг социалистик ривожланиш тажрибаси ҳам мавжудки, бу тажриба эътибор билан ўрганиб чиқишни, баҳо бериш ва умумлаштиришни тақозо этади. Хуллас, КПСС Программасининг янги таҳририда ижтимоий фанларнинг ҳозирги шароитдаги ролига албатта эътибор бериш керак.

Амалдаги Программада адабиёт ва санъатнинг социалистик жамиятимиздаги аҳамияти тўғрисида яхши айтиб ўтилган. Шу билан бирга бу хусусдаги баъзи қоидалар қўшимча равишда тўлдиришга муҳтож деса бўлади.

Партия илм-фанни, маданиятни бойитадиган, меҳнаткашларни ривожланган социализм нормалари ва принциплари руҳида тарбиялашга ёрдам берадиган нарсаларнинг ҳаммасини қўллаб-қувватлайди. Партия талантларга, санъаткорнинг ижодий изланишига ҳурмат билан қараб, уларни ардоқламоқда, уларнинг иш формалари ва услубига аралашаётгани йўқ. Лекин партия санъатнинг ғоявий мазмунига бефарқ қарай олмайди. Партия санъатнинг ривожланишини ҳамиша у халқ манфаатларига хизмат қиладиган тарзда йўналтириб бораверади. Гап маъмуриятчилик қилиш тўғрисида бораётгани йўқ албатта. Ғоявий жиҳатдан ёт ва профессионал жиҳатдан заиф асарларга нисбатан актив, сезгир, эътиборли ва шу билан бирга муросасиз марксча-ленинча танқид бадиий ижодиётга таъсир ўтказишнинг асосий методи бўлиши керак.

Халқнинг маданий савияси ўса борган сари санъатнинг кишилар ақлига ўтказаётган таъсири кучайиб бораётганлигини ҳаммамиз кўриб турибмиз. Шу тариқа санъатнинг ижтимоий ҳаётга актив аралашиш имкониятлари ҳам ошмоқда. Демак, санъат арбобларининг қўлидаги қудратли қурол халқ ишига, коммунизм ишига хизмат қилиш учун уларнинг масъулияти ниҳоят даражада ошмоқда.

Ўртоқлар! Кейинги чорак аср мобайнидаги жаҳон ривожланишининг тажрибаси Программанинг халқаро проблемаларга таалуқли кўпгина қоидаларини мукаммаллаштириш зарурлигини тақозо этмоқда.

Жаҳон майдонида кучлар нисбати жуда ўзгариб кетди. Икки жаҳон ижтимоий системалари ўртасидаги кураш мислсиз кескинлашди. Шуни айтиш керакки, ушбу системалар ўртасидаги тарихий бахсни ҳарбий тўқнашув йўли билан ҳал этишга уриниш инсоният учун ҳалокатли бўлур эди. Улар ўртасидаги ўзаро муносабатларнинг бундан буёнги ривожланиши характери, яъни аслини олганда ер юзида тинчликни сақлаб қолиш масаласи — бугунги кунда ҳам, яқин келажакда ҳам партиямиз ташқи сиёсатининг энг асосий проблемасидир.

Бу фақат бизнинг партиямиз учунгина эмас. Дунёга хавф солиб турган ядро уруши бутун коммунистик ҳаракат фаолиятининг асосий мазмунига янгича баҳо беришга ундамоқда. Коммунистлар одам-одамни эзишига ва эксплуатация қилишига қарши ҳамиша курашиб келдилар, бугунги кунда эса улар инсоният цивилизациясини сақлаб қолиш учун, инсоннинг яшаш ҳуқуқи учун ҳам курашмоқдалар. Буни Программада ҳам акс эттириш зарур.

Бизнинг замонамизда социализм мамлакатлари, уларнинг сиёсатлари ер юзида мустаҳкам тинчликни таъминлаш ишидаги ғоят катта аҳамиятга молик омилдир. Шу мамлакатларнинг ҳамкорлиги ва жипслигини мустаҳкамлаш, айтишим мумкинки, КПСС ва Совет давлати халқаро фаолиятининг энг асосий йўналишидир.

КПСС Программасида социалистик мамлакатлар ўртасида вужудга келган янги типдаги муносабатлар тўғрисида айтилган. Аммо кейинги йигирма йил бизнинг социализм дунёси тўғрисидаги тасаввуримизни бойитди, у нақадар хилма-хил ва мураккаб эканлигини яққолроқ кўрсатди. Айрим социалистик мамлакатлар ўртасида экономика, маданият соҳасида, социалистик ривожланиш вазифаларини ҳал этиш йўллари ва методларида катта тафовутлар мавжуд. Ҳатто бизга бир вақтлар социалистик ривожланиш кўп жиҳатдан бир хил бўлади, деб туюлган бўлсада тафовутнинг бўлиши табиийдир.

Жаҳон социализми тарихи социалистик тузум жамиятнинг комил ишонч билан тараққий этиши ва мамлакатлар ўртасида уйғун ўзаро муносабатлар учун барча имкониятларни яратиб беришини тасдиқламоқда. Биз ана шу имкониятлар социалистик интернационализм принциплари асосида амалга оширилаётганлигининг кўпгина мисолларини кўриб турибмиз. Социалистик интернационализм принциплари ҳар бир мамлакатнинг суверен ҳуқуқларини сўзсиз ҳурмат қилишни ҳам, шунингдек, ўзаро ўртоқларча мададни, ўзаро ёрдамни ҳам ўз ичига олади. Аммо буларнинг ҳаммаси ўз-ўзидан вужудга келмаслигини тажриба кўрсатиб турибди. Имкониятлар амалга оширилиши учун тўғри сиёсий йўл бўлиши зарур.

Сиёсатдаги хатоларнинг жабрини тортишга тўғри келади. Коммунистик партиянинг раҳбарлик роли заифлашганида ривожланишнинг буржуа реформистик йўлига тойиб кетиш хавфи келиб чиқади. Партиянинг халқ билан алоқаси бузилади —вужудга келган бўшликда меҳнаткашларнинг манфаатлари ифодачилари ролини ўйнашга сохта даъвогарлар пайдо бўлади. Миллатчилик кайфиятларига зарба берилмаган тақдирда — социалистик дунёда базаси йўқ бўлган тақдирда ҳам давлатлараро жанжаллар рўй беради.

Мавжуд тафовутлар ҳамкорликнинг ривожланишига халақит бермаслиги айниқса муҳим, албатта. Буни таъминлаш — коммунистларнинг, ўз мамлакатларини идора қилувчи Коммунистик партияларнинг муқаддас бурчидир. Пировард натижада ўртамиздаги ихтилофлар янги жамият бинокорлари бўлмиш бизнинг ўртамиздаги умумийликдан беқиёс даражада камдир.

Биз барча социалистик мамлакатлар билан дўстлик тарафдоримиз. Энг яқин дўстларимиз ва иттифоқчиларимиз бўлмиш социалистик ҳамдўстлик мамлакатларига келганда, бизларнинг фикримиз битта: ҳаёт ҳамкорликни шунчаки кенгайтиришни эмас, шу билан бирга унинг сифатини, самарадорлигини оширишни талаб қилади.

Бу эса, биринчидан, сиёсий соҳада ҳамжиҳатликни янада такомиллаштиришни билдиради, Варшава Шартномаси ташкилоти бунинг энг муҳим қуролидир. Бизнинг назаримизда бу соҳадаги ҳамкорлигимиз тобора мустаҳкам бўлиб бораверади. Бу ҳамкорлик келгусида ҳам айрим давлатларнинг мавқеи, шунингдек ўзига хос манфаатлари хусусиятларини эътиборга олиб, ривожлантирилаверади. Шу билан биргаликда белгилаб олинадиган умумий йўл қардош партиялар фикрлари ва позицияларининг тобора мустаҳкам қотишмаси бўлиб қолаверади.

Иккинчидан, биз иқтисодий интеграциянинг сифат жиҳатидан янги даражасига интиляпмиз. Ҳозирнинг ўзидаёқ социалистик ҳамдўстлик мамлакатларининг турмушини бусиз тасаввур этиб бўлмайди. Истиқболда эса интеграция тобора чуқурлашиб, ҳамма соҳаларни ўз ичига олиб ва самарали бўлиб бораверади, унда қатнашувчи мамлакатларнинг миллий экономикалари мустаҳкамланишини пухта равишда таъминлайди. Бизнинг биргаликдаги куч-ғайратларимиз шу мақсадни кўзлайди.

Ниҳоят, маънавий турмуш соҳасида биз қардош халқларнинг ғоявий жиҳатдан янада ўзаро яқинлашувини, бирлик туйғулари, тарихий тақдирларнинг умумийлиги мустаҳкамланишини, маданият бойликларини баҳам кўриш кенгайишини олдиндан кўриб турибмиз.

Ўз-ўзидан равшанки, мана шуларнинг ҳаммаси узоқ давом этадиган характердаги жараёнлардир. Бу жараёнлар ҳозирнинг ўзидаёқ бошланган, аммо эртага, келгуси ўн йилликларда янада кўпроқ даражада сезилаверади. Зотан, биз шунга аминмизки, социалистик мамлакатларнинг ижтимоий тараққиёт даражалари нақадар юқори кўтарилса ва бир-бирига нақадар яқинлашса, улар ўртасидаги ҳамжиҳатлик шу қадар кўпроқ бўлади, уларнинг ҳамкорлиги шу қадар узвий, бой ва чуқур бўлиб бораверади.

Айрим социалистик мамлакатлар ўртасида, шунингдек жаҳон коммунистик ҳаракатидаги баъзи қардош партиялар ўртасида бирор бир масала юзасидан ихтилоф вужудга келган тақдирда шу ихтилофларнинг моҳиятини холисона илмий таҳлил этиш ҳамда бу ихтилофларни марксизм-ленинизм асосида бартараф этиш йўлларини, коммунистларнинг жипслигини мустаҳкамлаш йўлларини қидириш — партиянинг халқаро майдондаги энг муҳим вазифаларидан бири эканлиги шубҳасиздир. Модомики, биз реаллик заминида тураверишни хохлар эканмиз, Программа бу вазифани четлаб ўта олмайди.

Осиё, Африка, Лотин Америкасида мустамлака ёки ярим мустамлака қарамлигидан халос бўлган мамлакатларнинг ўсиб бораётган роли — янги таҳрирдаги Программада акс эттирилиши лозим бўлган ҳозирги дунёнинг туб белгиларидан биридир. Уларда содир бўлаётган жараёнлар мураккаб ва хилма-хилдир, бинобарин, шу жараёнларни тўғри тушуниш муҳимдир.

Бу мамлакатларнинг баъзиларида капиталистик тузум қарор топди. Аммо империалист давлатлар ўтказаётган ҳукмронлик ва зўравонликдан иборат агрессив сиёсат уларнинг объектив манфаатларига ҳам зид бўлиб тушмоқда. Бу мамлакатлар иқтисодий қолоқликни бартараф этишга интилар эканлар, тенг ҳуқуқли халқаро ҳамкорликка, мустаҳкам тинчликка муҳтождирлар. Уларнинг кўплари социализм мамлакатлари билан алоқа боғлашни ўз мустақиллигини мустаҳкамлаш воситаси деб билмоқдалар. Табиийки, биз бундан буён ҳам шу давлатларнинг суверенитетини тўла-тўкис ҳурмат қилиб ва уларнинг ички ишларга аралашмай, улар билан ўзаро манфаатли ҳамкорлик қилиш йўлини ўтказаверамиз.

Социалистик ривожланиш йўлини танлаб олган мамлакатлар собиқ мустамлака дунёсида бизга энг яқин турган мамлакатлардир. Улар билан биз ташқи сиёсатда умумий антиимпериалистик, тинчликсеварлик мақсадлари йўлидагина эмас, шу билан бирга муштарак социал адолат ва тараққиёт идеаллари йўлида ҳам бирлашганмиз. Биз уларнинг аҳволи мураккаблигини, уларнинг революцион тараққиёти қийинчилигини ҳам кўриб турибмиз, албатта. Чунки социализмни мақсад деб эълон қилиш бир иш бўлса, уни қуриш иккинчи ишдир. Бунинг учун ишлаб чиқарувчи кучларнинг даражаси, маданият ва ижтимоий онгнинг муайян даражаси керак бўлади. Социалистик мамлакатлар мана шу тараққийпарвар давлатлар билан бирдамдирлар, уларга сиёсат, маданият соҳасида ёрдам берадилар, уларнинг мудофаасини мустаҳкамлашга кўмаклашадилар. Уларнинг иқтисодий тараққиётига ҳам биз ўз имкониятларимиз даражасида ёрдам беряпмиз. Бироқ, шу мамлакатларнинг бутун ижтимоий тараққиёти каби иқтисодий тараққиёти ҳам асосан, улардаги халқлар меҳнатининг, улар раҳбарлари тўғри сиёсатининггина натижаси бўлиши мумкин, албатта.

Капитализм дунёсига келганда, биз бу ижтимоий системанинг умумий кризиси анчагина чуқурлашиб бораётганлигининг шоҳиди бўлиб турибмиз. Капитализм урушдан кейинги даврда ўз тараққиётининг нисбий барқарорлигини сақлаб туришга муваффақ бўлишига ёрдам берган методларнинг самарадорлиги тобора кўпроқ тугаб бормоқда. Империализм теранлиги ва миқёси жиҳатидан мислсиз фан-техника революциясининг социал оқибатларини бир ёқли қилишга қодир эмаслиги, эндиликда миллион-миллион меҳнаткашлар ишсизлик ва қашшоқликка гирифтор қилинаётганлиги тобора равшанлашиб бормоқда.

Империализм ички ва давлатлараро антогонизмлар, ларзалар, можаролар гирдобига ўралашиб қолди. Бу ҳол капиталистик мамлакатларнинг сиёсатига чуқур, аммо турлича таъсир қилмоқда.

Бир томондан, юқорида айтилганидек, АҚШ империализми бошчилигидаги ўта реакцион кучларнинг агрессивлиги ҳаддан ташқари кучайди. Тараққиётни қандай қилиб бўлмасин, тескари буриб юборишга уриниб кўрилмоқда. Бу сиёсат империалистларга муваффақият келтирмайди, албатта, бироқ авантюризм руҳидаги бу сиёсат инсоният учун жуда хатарлидир. Шу сабабли халқлар бу сиёсатга қудратли қаршилик қилмоқдалар, бу қаршилик ҳаракати шубҳасиз, кучайиб бораверади.

Лекин ҳозирги капиталистик дунёда халқаро майдондаги аҳволни бир мунча реалистик тарзда эътиборга олувчи бошқа тенденциялар, бошқа сиёсатчилар ҳам бор. Улар дунёда энди орқага қайтариб бўлмайдиган жараёнлар содир бўлганини тушуниб турибдилар, турли ижтимоий тузумдаги давлатларнинг узоқ вақт тинч-тотув яшаши иккала томонга манфаатли эканлиги ҳамда зарурлигини тушунмоқдалар. Биз бундай қилишга тайёр эканимизни бир неча бор айтдик ва такрор айтамиз. Бундай қилиш дунёни иккига ажратиб турган социал баррикаданинг иккала томонидаги халқларнинг манфаатларига мос бўлиб тушишига аминмиз. Дунёдаги барча мамлакатларга тааллуқли бўлган ва аҳамияти тобора ошиб бораётган бир талай катта-катта муаммолар бор-ку ахир. Масалан, планетамиздаги табиатни сақлаб қолиш, янги энергия манбаларини эгаллаш, космосни, дунё океани ресурсларини ўзлаштириш муаммолари шу жумлага киради.

Келажак социализмники эканига коммунистларнинг ишончи комил. Тарихнинг йўли мана шундай. Аммо бундан — биз «революцияни экспорт қилиш» билан бошқа мамлакатларнинг ишларига аралашиш билан шуғулланмоқчимиз, деган маъно асло келиб чиқмайди. «Революцияни экспорт қилиш» умуман мумкин эмас. Социализм ҳар бир муайян мамлакатнинг ижтимоий тараққиёти объектив эҳтиёжлари заминидагина ўсиб чиқади. Социализм капитализм билан айни тинч мусобақа шароитида ўз афзалликларини пировард натижада исботлашига биз қаттиқ ишонамиз. Бинобарин, биз империализм тиқиштираётган ҳарбий соҳадаги мусобақага асло тарафдор эмасмиз.

Социализм билан империализм ўртасидаги ҳарбий-стратегик мувозанат тинч-тотув яшашга объектив равишда кўмаклашади. Мана шу мувозанатга эришилганлиги — сўнгги ўн йилликларнинг энг муҳим якунларидан биридир. Бунга эришиш бизнинг халқимиздан ва социалистик ҳамдўстликдаги бошқа мамлакатларнинг халқларидан кўпгина куч ва маблағ сарфлашни талаб қилди, энди биз бу мувозанатни бузишга йўл қўймаймиз. Биз ўз мамлакатимизнинг, дўстларимиз ва иттифоқчиларимизнинг хавфсизлигини таъминлаш учун бундан буён ҳам зарур бўлган ҳамма чораларни кўраверамиз, империалистик реакциянинг агрессив муддаоларини тийиб турувчи қудратли омил бўлмиш Совет Қуролли Кучларининг жанговар қудратини ошираверамиз. Аммо, биз активлик билан интилаётганимиздек, иккала томоннинг қурол-яроғлари ва ҳарбий харажатлари даражасини пасайтиришга, қуролсизланишга киришишга муваффақ бўлинса, бу нарса барча мамлакатлар ва халқлар учун буюк неъмат бўлур эди.

Бизнинг мақсадимиз — шунчаки урушларнинг олдини олишдангина иборат эмас. Биз халқаро муносабатларни тубдан соғломлаштиришга, шу муносабатлардаги ҳамма яхши нишоналарни мустаҳкамлашга ва ривожлантиришга интиляпмиз. Биз давлатлар ва халқларнинг суверен ҳуқуқлари ҳурмат қилинишини, халқаро ҳуқуқ принциплари қатъий риоя этилишини талаб қиляпмиз, империализм эса бу принципларни улоқтириб ташлашга, поймол этишга тобора тез-тез уринмоқда.

Қисқа қилиб айтганда, бизнинг давримизда айни социализм халқаро муносабатлардаги соғлом нишоналарнинг энг изчил ҳимоячиси бўлиб, кескинликни юмшатиш ва тинчлик манфаатларининг, ҳар бир халқ, бутун инсоният манфаатларининг ҳимоячиси бўлиб майдонга чиқмоқда. Янги таҳрирдаги КПСС Программасида, чамаси, мана шуларнинг ҳаммаси равшан баён этилиши керак.

Ўртоқлар! Мамлакат олдида турган жуда катта вазифаларни ҳал этиш учун партиянинг раҳбарлик роли янада оширилиши керак. Шу сабабли партия ўзининг иш формалари ва методларини доимо такомиллаштириши лозим. Бу хусусда КПСС Программасида бир қанча қоидалар борки, ҳали улар турмушга татбиқ этилиши даркор. Янги масалалар ҳам келиб чиқмоқда.

Масалан, партия ва давлат органларининг вазифалари тўғри тақсимланишини амалда таъминлаш жуда муҳимдир. Партия органлари давлат органлари бажарадиган иш билан шуғулланмасликлари керак, деб неча марталаб гапирилган бўлсада, аммо ҳамиша ҳам бунга йўл қўймасликка муваффақ бўлинмаяпти. Натижада бу нарса давлат органлари раҳбарларининг масъулияти пасайишига, бундай ишни партия органлари зиммасига юклаб қўйишга интилишга олиб бормоқда, партия органларида эса ишга маҳкамачилик билан ёндашиш элементларини беихтиёр вужудга келтирмоқда.

Ички партиявий демократияни янада ривожлантириш, коммунистларнинг ижодий активлиги, ташаббускорлиги ва масъулиятини ошириш — партиянинг катта резервидир. Коммунистлар партия билан мамлакат турмушининг энг зарур масалаларини муҳокама қилишда нақадар дадил ва конкрет таклифлар билан ўртага чиқсалар, қабул этилган қарорларни бажаришда нақадар жонбозлик билан қатнашсалар, партиямиз ўзининг тарихий вазифасини шу қадар муваффақиятлироқ бажара олади.

Партиянинг янги таҳрирдаги Программаси ҳаммамизга бутун куч-қувватни партия билан халқ олдида турган энг муҳим вазифаларни ҳал этишга қаратишда ёрдам бериши керак. Агар биз шу вазифаларни яхши уддаласак, мамлакатни ривожлантиришда, халқ турмушини яхшилашда янги жуда улкан қадам қўйилган бўлади. Шунда социалистик тузумимиз ўз афзалликларини, ўзининг жозиба кучини бутун дунёга янада яққолроқ намойиш эта олади.

Келажак учун равшан, пухта йўл-йўриқларни белгилашгина эмас, миллион-миллион коммунистлар ва партиясизлар бўлғуси ишга актив киришиши учун шу йўл-йўриқларни уларнинг онгига етказиш ҳам муҳимдир. Бундай қилиш идеология фронти жангчиларининг айни бош вазифаларидан биридир. Идеология, тарбия иши, аввало, партиянинг омма билан алоқаси масаласидир. Унинг аҳамияти ҳам шундан иборат. Ушбу Пленум партиянинг ҳамма ишларида унга катта ёрдам беришига ишонаман.

(Нутқ зўр эътибор билан тингланди ва бир неча бор гулдурос қарсаклар билан бўлиниб турди).

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ПЛЕНУМИНИНГ ҚАРОРИ

ПАРТИЯ ИДЕОЛОГИК, ОММАВИЙ-СИЁСИЙ ИШИНИНГ АКТУАЛ МАСАЛАЛАРИ

КПСС Марказий Комитетининг Пленуми КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари ўртоқ К. У. Черненконинг докладини тинглаб ва муҳокама қилиб, шуни қайд этадики, мамлакатдаги ғоявий-сиёсий вазият совет кишиларининг Совет Иттифоқи Коммунистик партияси, унинг Марказий Комитети, Юрий Владимирович Андропов бошчилигидаги Марказий Комитет Сиёсий бюроси теварагида янада жипслашганлиги билан характерланади. Мамлакатимиз меҳнаткашлари КПССнинг ички ва ташқи сиёсатини, партиянинг ишлаб чиқаришни интенсивлаш, халқнинг моддий фаровонлиги ва маданиятини юксалтириш, социалистик демократияни чуқурлаштириш, совет турмуш тарзининг негизларини мустаҳкамлаш, тинчликни сақлаб қолиш, термоядро урушининг олдини олиш йўлини якдиллик билан қўллаб-қувватламоқдалар. Улар партиянинг интизом ва тартибни бутун чоралар билан мустаҳкамлаш, янада уюшқоқлик билан самарали ишлаш, КПСС XXVI съезди, Марказий Комитетнинг 1982 йил май ва ноябрь Пленумлари қарорларини муваффақиятли бажариш тўғрисидаги даъватига конкрет ишлар билан жавоб бермоқдалар.

Совет жамияти янги босқичга қадам қўйди, бу босқичда ишлаб чиқарувчи кучларда чуқур сифат ўзгаришлари қилиш ва шунга мувофиқ равишда ишлаб чиқариш муносабатларини такомиллаштириш зарурати етилди. Шу билан чамбарчас боғлиқ равишда одамларнинг онгида, жамиятнинг бутун устқурмасида ҳам ўзгаришлар рўй бериши лозим. Партия билан халқнинг бутун куч-ғайрати ривожланган социализмни планли равишда ва ҳар тарафлама такомиллаштириш вазифаларига қаратилмоқда, бу вазифаларнинг амалга оширилиши меҳнаткашларнинг онглилик ва активлик даражасига бевосита боғлиқдир. Идеология иши тобора кўпроқ биринчи ўринга чиқиб бормоқда, унинг роли ва аҳамияти ошмоқда. Янги вазифаларни ҳал этишда «сиёсий нуқтаи назардан энг муҳим нарса эса худди оммани тайёрлашдир», деб таълим берган эди В. И. Ленин.

Халқаро майдонда икки ижтимоий системанинг, бир-бирига мутлақо қарама-қарши бўлган икки дунёқарашнинг кураши урушдан кейинги бутун давр мобайнида кучайиб, кескинлашиб бормоқда. Реал социализмнинг тарихий ютуқлари, жаҳон коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг обрў-эътибори ҳамда нуфузи ўсганлиги, мустамлака зулми кишанларини улоқтириб ташлаган мамлакатларнинг прогрессив йўлдан ривожланиши, миллий озодлик курашининг юксалиши, урушга қарши ҳаракатнинг кенг қулоч ёзиши бутун дунёдаги халқларнинг онгига тобора чуқур таъсир қилмоқда. Империалистик реакция, аввало АҚШнинг ҳукмрон юқори тўдаси жаҳонга ҳукмрон бўлишдан иборат телбанамо режаларни кўтариб чиқиб, ўзининг агрессив сиёсати билан инсониятни ядровий фалокат ёқасига судрамоқда. Совет Иттифоқига, социализм мамлакатларига қарши ўз миқёси ва жазаваси жиҳатидан беқиёс психологик уруш олиб борилмоқда. Буржуазия пропагандаси туҳмат ва бўҳтондан тап тортмай, социалистик тузумни бадном қилишга, жамиятимизнинг социал-сиёсий ва ғоявий бирлигини кўпоришга интилмоқда. Шу сабабли ҳозир меҳнаткашларни синфий жиҳатдан чиниқтириш, буржуазия идеологиясига қарши муросасиз курашиш алоҳида аҳамият касб этади.

(Давоми учинчи бетда).

ПАРТИЯ ИДЕОЛОГИК, ОММАВИЙ-СИЁСИЙ ИШИНИНГ АКТУАЛ МАСАЛАЛАРИ

(Боши иккинчи бетда).

Пленум партия ташкилотларининг КПСС XXVI съезди қарорларига, Марказий Комитетнинг 1979 йил 26 апрель қарорига мувофиқ тарбия ва пропаганда ишини яхшилаш соҳасидаги ишларини ижобий баҳолайди. Шу билан бирга Пленум бу соҳадаги жиддий камчиликлар батамом тугатилмаганини, айрим партия комитетлари бу ишга дуруст эътибор бермаётганликларини қайд этади. Практика эҳтиёжларидан узилиб қолиш, расмиятчилик ва дабдабабозлик каби тоқат қилиб бўлмайдиган ҳолатлар ҳамон сезилиб турибди. Идеология ишларини янада такомиллаштириш, унинг натижадорлигини ошириш — партиянинг энг муҳим вазифаларидан биридир.

I.

КПСС Марказий Комитети КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Ю. В. Андроповнинг Пленумдаги нутқида баён этилган программ қоидалар ва хулосаларни яқдиллик билан маъқуллайди ҳамда бу қоида ва хулосалар партия ташкилотларининг бутун фаолиятига асос қилиб олиниши лозим, деб ҳисоблайди.

Идеология, тарбия, пропаганда иши ривожланган социализмни такомиллаштириш жараёнида партия ҳал этаётган катта ва мураккаб вазифалар даражасига қатъият билан кўтарилиши зарур. Оммавий-сиёсий иш партия билан халқнинг бирлигини мустаҳкамлаши, меҳнаткашларнинг коммунистик эътиқодини, сиёсий активлигини ошириши, уларнинг ижодий ғайратини қулф урдириши лозим. Коммунистларнинг ва социалистик жамиятимиз барча аъзоларининг онгини шакллантириш — фақат идеология ходимларининг вазифаси эмас, бу — бутун партиянинг ишидир.

Идеология ишининг таъсирчанлигини ошириш учун бизда ҳамма зарур нарсалар бор. Булар — жаҳоншумул-тарихий аҳамиятга эга бўлган социализмнинг реал ғалабалари, бизнинг улуғ революцион таълимотимиз, коммунистик руҳда тарбиялашнинг таркиб топган системаси ва бу соҳада орттирилган тажриба, қудратли ахборот-пропаганда аппарати, партия ишига садоқатли малакали идеология кадрларидир. Маориф ва тарбия воситаларининг бой хазинасидан янада самарали фойдаланиш, шу воситалардан хусусан совет кишиларининг маълумот даражаси ва талаб-эҳтиёжлари анча ўсганлигини эътиборга олиб, янада актив, ижодий фойдаланиш лозим. Ғоявий-тарбиявий ишни партиянинг социал-иқтисодий сиёсати мустаҳкам пойдеворига изчиллик билан қуриш зарур. Бу иш ҳозирги куннинг реалликлари билан чамбарчас боғланган ва бундан буёнги олға ҳаракат қилиш йўлларини кўрсатиб берувчи чуқур ғоялар билан тўлдирилиши керак.

Умуман партия сиёсати каби ғоявий-тарбия ишининг ҳам кучи унинг илмий асосланганлигида, энг илғор, доимо ривожланиб борувчи марксизм-ленинизм назариясига таянишидадир. КПССнинг коллектив тафаккури илмий коммунизмни ривожланган социализм тўғрисидаги таълимот билан бойитди.

Партия совет жамиятининг тарихан узоқ давом этадиган босқичнинг илк даврида турганлигини белгилаб берди, унинг ривожланиши реал динамикасини кўрсатди. Бу эса илмий изланишни кучайтиришни, илмий муассасалар, барча жамиятшунос олимларнинг диққат-эътиборини мамлакат олдида турган энг муҳим амалий вазифалар сари қатъиян буриб юборишни талаб қилади.

Партия билан давлат экономистлар, файласуфлар, тарихчилар, социологлар, психологлар, ҳуқуқшунослардан ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишнинг пухта йўлларини ишлаб чиқишларини, жамиятнинг синфсиз структурасини қарор топдириш, социал турмушни интернационаллаштириш, социалистик халқ ҳокимиятини, ижтимоий онгни ривожлантириш қонуниятларини, коммунистик тарбия проблемаларини тадқиқ этишларини кутмоқда. Фан-техника тараққиётини рағбатлантириш, бошқариш ва планлаштириш системасини яхшилаш, умумхалқ, давлат манфаатларининг устунлигини таъминлаш, тақсимлаш муносабатларини такомиллаштириш, илмий асосланган нарх белгилаш принциплари ва шу каби масалалар ниҳоятда актуалдир. Қардош социализм мамлакатлари тажрибасидаги ҳамма яхши нарсаларни чуқур ўрганиш керак. Халқаро муносабатлардаги, жаҳон социализми ривожидаги, жаҳон революцион жараёнидаги янги ҳодисалари, капиталистик система умумий кризисининг янги хусусиятлари ва томонларини чуқур анализ қилиш зарур. Илмий ечимлар амалий тавсияларга айлантирилиши, асосланган социал прогнозларни бериши лозим.

Халқ хўжалигининг туб проблемаларини ҳал этишга: ишлаб чиқаришни интенсивлашга, фан ва техника ютуқларини тезроқ жорий этишга, озиқ-овқат ва энергетика программаларини амалга оширишга, мамлакатнинг ишлаб чиқариш потенциалидан оқилона фойдаланишни таъминлашга, меҳнат унумдорлигини юксалтиришга ва шу асосда Ватанимизнинг иқтисодий ва мудофаа қудратини янада мустаҳкамлашга, халқ фаровонлигини ўстиришга ҳар томонлама кўмаклашиш пропаганда ва агитациянинг энг муҳим вазифаларидан биридир.

Давлат планларини бажариш, маҳсулот сифатини ошириш, ишлаб чиқариш қувватларидан, хом ашё, энергия, иш вақти, капитал маблағлардан яхшироқ фойдаланиш учун, уюшқоқлик ва масъулиятни кучайтириш учун курашда, қоғозбозлик ва бюрократизмга, маҳкамачилик ва маҳаллийчиликка қарши курашда социалистик жамият меҳнаткашларининг ишбилармонлик фазилатлари, умумий фаровонлик йўлидаги виждонан меҳнат эҳтиёжи шаклланади. Ишлаб чиқариш новаторларининг ташаббусларини пропаганданинг барча воситалари билан қўллаб-қувватлаш, раҳбарлар ва ишчиларни, олимлар ва конструкторларни техникани янгилашга ундайдиган ҳамда қўл меҳнатини қисқартиришга кўмаклашадиган ташкилий, иқтисодий, маънавий чора-тадбирларни оммалаштириш керак. Иқтисодий пропаганда ва иқтисодий тарбия халқ хўжалигини интенсивлаш эҳтиёжларига, ҳозирги замон иқтисодий тафаккури социалистик омилкорлик ва ишбилармонликни ҳосил қилишга тўла-тўкис бўйсундирилсин. Корхоналарда иқтисодий ўқиш ишлаб чиқариш таълими билан чамбарчас боғлиқ ҳолда олиб борилсин, бундай ўқишга ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш воситаларидан бири деб қаралсин.

Марксча-ленинча дунёқарашни шакллантириш — коммунистик тарбиянинг мустаҳкам негизидир. Барча коммунистлар, меҳнаткашлар Маркс, Энгельс, Лениннинг ижтимоий тараққиётнинг ғоят мураккаб проблемаларини билиб олиш ва ҳал қилиш калитини берувчи революцион таълимотини чуқур ўзлаштириб олишларига эришиш муҳимдир. Марказий Комитет марксизм-ленинизмни, партия тарихи ва сиёсатини, социализм учун курашнинг турли босқичларида партия фаолияти тажрибасини пропаганда қилишни яхшилаш зарур, деб ҳисоблайди. Партия маорифи, оммавий-сиёсий ўқиш шохобчалари ишининг услубини ўзгартириш лозим. Машғулотларнинг актив формалари бутун чоралар билан ривожлантирилсин, бу машғулотларга катта амалий йўналиш бахш этилсин, қироатхонлик ва расмиятчиликка барҳам берилсин. Сиёсий ўқишнинг моҳияти ҳар бир киши партия сиёсатини чуқур тушунишида, ҳосил қилинган билимларни амалда қўллана билишида, ўзининг ижтимоий бурчини аниқ тасаввур этиб, уни амалда бажаришидадир. Пропагандистларни танлаш ва ўқитиш такомиллаштирилсин, коммунистларнинг мустақил сиёсий билим олиши методидан кенг фойдаланилсин. Бутуниттифоқ сиёсий маориф уйини ташкил этиш мақсадга мувофиқ деб ҳисоблансин. Ўқув юртларида ижтимоий фанларни ўқитишнинг ғоявий-назарий савияси оширилиши таъминлансин, бу фанларни ўрганишга қизиқиш бутун чоралар билан ривожлантирилсин, жамиятшунос ўқитувчилар тайёрлаш сифати устидан назорат кучайтирилсин. Марксизм-ленинизмга доир янги дарсликлар ва ўқув қўлланмалари ишлаб чиқилсин.

Ишимизнинг тарихан ҳаққонийлиги; марксизм-ленинизм таълимотининг революцион ўзгартирувчилик характери, социалистик тузум афзалликлари — совет кишиси ғоявий эътиқодининг манбаидир. СССР гражданларининг сиёсий ҳуқуқлари ва эркинликларини, жамиятимизнинг социал ва маънавий ютуқларини ёрқин кўрсатиб бериш керак. Назарияда белгиланган, коммунистларнинг авлодлари, инсониятнинг энг зукко намояндалари орзу қилган буюк мақсад — эксплуатация ва жабр-зулмни тугатиш мақсади аллақачон совет жамиятининг реал воқелиги бўлиб қолди. Эндиликда синфий тафовутларни тугатиш, жамиятнинг социал бир хиллигини қарор топтириш амалий сиёсат ишига айланди. Ишчилар синфининг революцион идеологияси ва ахлоқи, унинг коллективчилик психологияси манфаатлари ва қарашлари барча совет кишиларининг маънавий қиёфасини белгилаб беришига эришиш — ғоявий-тарбиявий ишнинг муҳим вазифасидир. Социализмнинг муваффақиятларини пропаганда қилиш билан бир вақтда ривожланишимиз жараёнида вужудга келадиган қийинчиликларни бартараф этиш йўлларини кўрсатиш зарур.

СССР миллатлари ва элатларининг қардошлик иттифоқи, уларнинг биргаликдаги меҳнати, миллий маданиятларнинг бир-бирига тобора яқинлашуви, ўзаро бойитиши — совет халқи жипслигини мустаҳкамлашнинг, социалистик интернационализм руҳида тарбиялаш вазифаларини муваффақиятли ҳал этишнинг ғоят муҳим омилларидир. Бундай тарбияни сабот билан, кенг кўламда, ватанпарварлик руҳида тарбиялаш билан узвий боғлиқ ҳолда олиб бориш, миллий маҳдудлик ёки миллий нигилизмнинг ҳар қандай кўринишларига нисбатан партиявий принципиаллик ва муросасизлик позициясида туриб курашиш, барча миллатларга мансуб кишиларнинг ҳис-туйғулари ва қадр-қимматига ардоқли муносабатда бўлиш керак.

Аҳоли ўртасида илмий-материалистик қарашларни активроқ пропаганда қилиш, атеистик тарбияга кўпроқ эътибор бериш зарур. Диндорлар ижтимоий ҳаётга кенгроқ жалб этилсинлар, совет урф-одатлари сабот билан жорий этилсин.

Совет турмуш тарзи, социализмнинг энг асосий бойликлари моҳирлик билан ижодий пропаганда қилиниши керак. Жамоат практикасидаги барча илғор нарсаларни қўллаб-қувватлаш, меҳнаткашлар оммаси ҳаётидаги янги сифатни қарор топдириш ва яққол кўрсатиб бериш лозим. Бу янги сифат коллективчилик ва ўртоқликни, маънавий соғломлик ва социал оптимизмни, ҳар бир кишининг эртанги кунга бўлган комил ишончини, юксак меҳнат ва истеъмол маданияти, хулқ-атвор ва турмуш маданиятини ўз ичига олади. Социалистик тақсимот принципига қатъий риоя этиш, ижтимоий истеъмол фондларидан тўғри фойдаланиш учун изчил курашмай туриб, тарбия ишида муваффақиятга эришишни тасаввур қилиб бўлмайди.

Социалистик онг майда буржуа психологиясининг сарқитлари билан, империалистик пропаганданинг аҳоли баъзи қисми онгига турли йўллар орқали ўтадиган идеология таъсири билан қаттиқ курашда мустаҳкамланиб бормоқда. Давлат, жамоат мулкидан шахсий бойиш мақсадида фойдаланиш, чайқовчилик, порахўрлик, тузумимизнинг инсонпарварлигидан ҳар қандай йўллар билан фойдаланиб қолиш каби ҳолларга нисбатан муросасизлик вазиятини вужудга келтириш зарур. Бундай ҳолларга қарши курашда омманинг активлигига, қонуннинг муқаррар кучига изчиллик билан таянилсин, шахснинг оқилона эҳтиёжларини, қизиқишларини шакллантириш юзасидан аниқ мақсадни кўзлаб иш олиб борилсин.

КПСС ва Совет давлатини ленинча тинчликсевар ташқи сиёсий йўли тўғрисидаги, қуролланиш пойгасини жиловлашга, халқаро муносабатларни тубдан соғломлаштиришга қаратилган тинчлик ташаббуслари тўғрисидаги ҳақиқатни кишиларга етказиш — партия пропагандасининг вазифасидир. Ер юзида тинчликни сақлаб қолиш бугунги кунда ҳам, яқин келажакда ҳам партиямиз ташқи сиёсатининг энг асосий проблемасидир. Пропаганда СССРнинг бошқа социалистик давлатлар билан дўстлиги ва ҳамкорлигини мустаҳкамлашга, халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракатини жипслаштиришга, халқларнинг миллий озодлик кураши муваффақиятларга эришувига кўмаклашиши лозим. Тинчлик ва тараққиёт душманларини, империализм, биринчи навбатда Америка империализмининг милитаристик режаларини изчиллик ва сабот билан фош қилиш керак. Бугунги кунда Америка империализми инсониятга хавф солиб турган жаҳон урушининг манбаи бўлиб қолди.

Пропаганда империализм, унинг сиёсати ва идеологиясининг халққа қарши моҳиятини, буржуа жамияти социал иллатларни, миллий ва ирқий адолатсизликни бартараф этишга қодир эмаслигини яққол кўрсатиб бериши лозим. Совет кишиларининг сиёсий ҳушёрлигини, уларнинг душман қарашларига муросасизлигини, синфий душманнинг мафкуравий диверсияларига, реал социализмга, оппортунистик ва ревизионистик хуружларга қарши тура билиш маҳоратини ривожлантириш лозим. Антисоветизм ва антикоммунизмга актив зарба бериш — партия комитетлари, оммавий ахборот воситалари фаолиятининг доимий йўналишидир. Қарши пропаганданинг пухта ўйланган, ягона, жўшқин ва самарали системаси зарур.

II.

Матбуот, телевидение ва радио партия идеология ишининг таъсирчан воситасидир. Бизнинг жамиятимизда матбуот — социалистик демократиянинг ғоят муҳим институти, жуда зарур масалаларни муҳокама қилиш ва ҳал этишга меҳнаткашларни жалб қилиш, жамоатчилик фикрини шакллантириш воситасидир. Матбуот ўз эътиборини партия ва халқ фаолиятининг бош йўналишларига, проблемаларни жиддий анализ қилишга, илғорлар тажрибасини оммалаштиришга қаратганида ўзининг тарбиячилик, уюштирувчилик ролини муваффақиятли бажаради. Матбуот мақолалари, телевидение кўрсатувлари ва радио эшиттиришлари ҳаётнинг ич-ичига чуқур кириб бориши, далилларнинг асослилиги, фикр ва сўзнинг янгилиги билан ўзига жалб этиши ва ишонтириши, тузумимизнинг афзалликларини моҳирлик билан пропаганда қилиши, янги жамият қурувчиси — давримиз чинакам қаҳрамонининг характери ва қиёфасини ёрқин кўрсатиб бериши керак.

Партия комитетлари оммавий ахборот ва пропаганда ишини амалий тарзда, икир-чикирларга аралашмай йўналтириб туришлари, уларнинг жанговарлиги ва обрў-эътиборини оширишлари, принципиал мақолалар қўллаб-қувватланишини таъминлашлари лозим. Проблемавий ва танқидий материалларга эътиборсизлик билан қараш фактларига қатъий муносабатда бўлинсин.

Министрликлар ва идораларнинг, совет ва жамоат ташкилотларининг раҳбарлари бошқарув органларининг фаолияти, ҳал этилаётган проблемаларнинг характери тўғрисида матбуотни мунтазам суратда хабардор қилиб туришни йўлга қўйишлари керак. Улар аслида матбуот мақолаларига, телевидение кўрсатувлари, радио эшиттиришларига жавоб бериб боришлари, қабул этилган чоралар тўғрисида редакцияларга ўз вақтида хабар қилиб туришлари шарт.

Ҳозирги шароитлар матбуотнинг, жумладан, тармоқ матбуотининг таркиб топган структураси такомиллаштирилишини, шаҳар ва район газеталарининг етилган проблемалари ҳал қилинишини тақозо этмоқда. Телевидение ахборот программаларининг мазмундорлиги ва оперативлигини оширишга алоҳида эътибор бериш керак. Оммавий ахборот воситалари, китоб нашр этиш ишининг аҳамияти ортиб бораётганлигини ҳисобга олиб, уларнинг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш тадбирларини ишлаб чиқиш жадаллаштирилсин.

Журналист кадрлар тайёрлашни яхшилаш ва уларнинг малакасини ошириш таъминлансин. Оммавий ишчи, қишлоқ мухбирлари ҳаракатининг анъаналари ривожлантирилсин. Журналистлар янгиликнинг актив, дадил разведкачилари, матонатли сиёсий жангчилар қилиб тарбиялансин. Юксак ғоявийлик ва омиллик, журналистларга хос бенуқсон одоб уларнинг фазилати бўлиши керак.

Оғзаки пропаганда оммага партиявий таъсирнинг синалган воситасидир. Одамлар билан жонли, ишончли мулоқотда бўлиш, уларни тўлқинлантирувчи масалалар тўғрисида рўйи-рост суҳбатлашиб олиш учун оғзаки пропаганда имкониятларидан кенг фойдаланиш зарур. Бевосита меҳнат коллективларида мунтазам суратда сўзга чиқиб туриш партия комитетлари, министрликлар ва идоралар, совет ва хўжалик ташкилотлари раҳбарларининг муҳим бурчи деб ҳисоблансин. Меҳнаткашларнинг фикр-мулоҳазалари ва таклифлари қандай амалга оширилаётганлиги қатъий партиявий назорат остида бўлсин. Агитаторлар, сиёсий ахборотчилар, пропагандистлар, лекторларни хабардор қилиб туриш ва уларга йўл-йўриқ кўрсатишни яхшилаш, уларни аудиториядагилар билан жонли ва мароқли суҳбатлашиш, ишонтириш, одамларни ўзига эргаштира билиш маҳоратига ўргатиш керак.

Социалистик реализм адабиёти ва санъати меҳнаткашларнинг маънавий турмушини бойитишга, уларни коммунистик идеаллар руҳида тарбиялашга катта ҳисса қўшмоқда. Кўп миллатли совет санъаткор зиёлиларининг партия ишига садоқати, халқ ҳаёти билан мустаҳкам алоқаси — улар эришган ютуқларнинг негизидир.

Маданиятни ривожлантиришга партиявий раҳбарликда талантга нисбатан ҳурмат билан ардоқли муносабатда бўлишни юксак принципиаллик ва талабчанлик билан узвий қўшиб олиб бориш зарур. Маданият арбобларини халқ олдида масъулиятни ҳис этиш руҳида тарбиялаш, улар ўртасида ғоявий, маънавий ва эстетик талабчанлик вазиятини мустаҳкамлаш — ижодий союзлар ва уюшмаларнинг вазифасидир. Ижодий изланишга нисбатан актив, сезгир, эътиборли марксча-ленинча танқид бадиий ижодиётга таъсир ўтказишнинг бош методи бўлиши керак. Шу билан бирга бизнинг жамиятимизга, идеологиямизга ёт бўлган қарашлар баён этиладиган, тарихий ҳақиқатдан чекинишларга йўл қўйиладиган ишларга аниқ, партиявий баҳо бериш марксча-ленинча танқиднинг бурчидир. Танқид бадиий жиҳатдан заиф, ғўр асарларга нисбатан ҳам муросасозлик қила олмайди. Ҳаваскорлик ижодиётини ривожлантиришга, оммани маданият бойликларидан баҳраманд қилишга доимо эътибор бериш зарур. Нашрлар ва репертуарларнинг ғоявий мазмуни ҳамда бадиий савияси учун матбуот органлари ва маданият муассасалари раҳбарларининг шахсий масъулияти кучайтирилсин.

III.

КПСС Марказий Комитетининг Пленуми партия комитетларининг зиммасига идеологик, оммавий-сиёсий ишга раҳбарликни анча яхшилаш мажбуриятини юклайди. Партия комитетлари, уларнинг биринчи секретарлари бу ишнинг аҳволи қандайлигини чуқур билишлари, ғоявий-тарбиявий иш билан ташкилий-партиявий ва социал-иқтисодий фаолиятнинг чамбарчас бирлигига эришишлари зарур.

Партия ташкилотлари, халқ депутатлари Советлари, касаба союзлари ва комсомол оммани сиёсий маърифатли қилиш билан уларни жамият ва давлат ишларини бошқаришга, контролни ташкил этишга актив жалб этишни қўшиб олиб боришлари керак. Давлат ва жамоат ҳаётининг катта-катта масалаларига доир қарорларнинг лойиҳаларини дастлабки тартибда муҳокама қилишда меҳнаткашларни қатнаштириш практикаси кенгайтирилсин. Бошқарув органлари ишида кенг ошкоралик таъминлансин, ҳар бир меҳнаткаш умумий ишга дахлдор эканлигини ҳис этиш руҳида тарбиялансин. Хўжалик фаолиятининг тарбиявий оқибатлари учун раҳбар кадрларнинг масъулияти оширилсин. Тарбия масалаларини хўжалик раҳбарлари ҳузуридаги кенгашларда муҳокама қилиш практикаси маъқуллансин. Социалистик мусобақанинг, меҳнатга коммунистик муносабатда бўлиш ҳаракатининг тарбиявий кучидан кенг фойдаланилсин. Мусобақадошларнинг куч-ғайратлари маҳсулот сифатини ошириш, ишлаб чиқариш қувватларидан ва барча турдаги ресурслардан фойдаланишни яхшилаш каби мақсадларга эришишга қаратилсин. Агросаноат бирлашмалари, ишлаб чиқариш бригадалари шароитида ғоявий-тарбиявий фаолиятнинг самарали формаларини ишлаб чиқиш ва жорий этишга алоҳида эътибор жалб қилинсин.

Партия комитетлари ғоявий-сиёсий, меҳнат ва маънавий тарбия бирлигига, идеологик таъсир воситалари, жамоат ташкилотларининг, меҳнат коллективлари, оила ва мактабнинг куч-ғайратлари мувофиқлаштирилишини яхшилашга сабот билан эришиб борсин, барча социал группаларни ғоявий таъсир билан қамраб олсин. Энг яхши иш тажрибалари муттасил ёйилиб, бу ишда идеологик комиссияларнинг роли оширилсин. Сийқабозликка, ишнинг моҳиятини расмиятчилик билан алмаштиришга қарши қатъиян курашиш лозим. Ғоявий-тарбиявий ишда қоғозбозлик ва мажлисбозликка, бу ишга фақат миқдорий кўрсаткичларга қараб баҳо беришга тоқат қилиб бўлмайди. Омманинг сиёсий онги ва меҳнат ғайрати даражаси — иш самарадорлигининг бош мезонидир.

Ғоявий-тарбиявий ишни ташкил этиш борасидаги ҳамма куч-ғайратлар пировард натижада меҳнат коллективида амалга оширилади. Асосий эътибор шу ёққа қаратилмоғи, энг яхши пропагандист кадрлар шу ерга жалб этилиши лозим. Партия комитетлари меҳнат коллективларининг етакчи кучи ва сиёсий негизи сифатида бошланғич партия ташкилотларининг роли ва аҳамиятини, социал-иқтисодий масалаларни ҳал этиш, меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялаш, уюшқоқлик ва онгли интизомни мустаҳкамлаш, танқид ва ўз-ўзини танқидни ривожлантириш учун курашда уларнинг масъулиятини ошириб боришлари керак.

Партия ёш авлод тўғрисида доимо ғамхўрлик қилмоқда. Яқин ўн йиллар ичида жамиятнинг тақдири учун масъулият ана шу авлод зиммасига тушади. Ёшларни ижтимоий-сиёсий фаолиятга кенгроқ жалб этиш, уларни коммунистик идеалларга садоқат руҳида тарбиялаш, ўз мамлакати учун ифтихор ҳис-туйғуларини, мамлакатнинг равнақига шахсий меҳнати билан кўмак бериш иштиёқини ривожлантириб бориш — партия ташкилотлари, комсомолнинг вазифасидир. СССРнинг Қуролли Кучларига меҳр-муҳаббат туйғуларини сингдириб борилсин, социалистик Ватанни ҳимоя қилишга шай бўлиб туриш мустаҳкамлансин. Ёшларнинг барча социал группалари ва ёш категорияларига — ишчи ва колхозчи, ўқувчи ва армия ёшларига зўр эътибор берилсин, уларнинг хусусиятлари тўлиқ даражада ҳисобга олинсин. Комсомол ташкилотларининг ҳаёти катта ижтимоий мазмун билан бойитилсин, парокандалик ва дабдабабозлик кўринишларига барҳам берилсин.

Мактаблар ва ҳунар-техника билим юртларидаги тарбия ишлари савияси юксалтирилсин. Меҳнат қилиш билан ўтиладиган ягона, политехника мактаби ленинча принциплари изчиллик билан амалга оширилсин, мактаб ўқувчилари ижтимоий фойдали меҳнатга одатланиш ва унга нисбатан меҳр-муҳаббат руҳида тарбиялаб борилсин, уларнинг ғоявий билим доираси кенгайтирилсин, аввало, уларнинг ҳар бирида социалистик жамият граждани, коммунизмнинг актив бунёдкори деган юксак фазилатлар шакллантирилсин. Эстетик ва жисмоний тарбияда мактаб имкониятларидан тўлароқ фойдаланилсин, ўқитувчининг обрў-эътибори оширилсин, унинг малакаси, иш ва турмуш шароитлари тўғрисида кўпроқ ғамхўрлик қилинсин. Халқ хўжалигининг етакчи тармоқлари учун олий ўқув юртлари ва техникумларда мутахассислар тайёрлаш, студентларни ғоявий-сиёсий жиҳатдан чиниқтириш анча яхшилансин.

Истиқомат жойларидаги оммавий-сиёсий ишлар бутун чоралар билан такомиллаштириб борилсин. Айниқса, қишлоқда меҳнаткашларнинг бўш вақтларини ташкил этишда маданий-маърифий муассасаларнинг роли оширилсин. Оммавий физкультура ва спорт ривожлантириб борилсин. Ҳар бир районда маданий-спорт комплексларини вужудга келтириш тажрибалари ёйилсин ва бу комплекслар қайси идорага қарашли бўлишидан қатъи назар, маҳаллий Советларга бўйсундирилсин.

Тарбиявий иш самарадорлигини мунтазам суратда илмий тадқиқ этиб бориш муҳимдир. Шу мақсадда партия комитетлари ҳузурида илмий-методик марказ ва группалар яратиш борасидаги тажрибалар кенгроқ жорий этилсин. СССР Фанлар академияси, КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги ижтимоий фанлар академияси тарбиявий ишларни ташкил этишда социологик тадқиқотлар ролини ошириш, СССР Фанлар академияси социологик тадқиқотлар институти базасида жамоатчилик фикрини ўрганувчи Бутуниттифоқ марказини ташкил этиш тўғрисидаги таклифларни киритсин.

Кадрлар — идеологик ишнинг асосий бўғинидир. Барча партия комитетлари — республика, ўлка, область, округ, шаҳар, район партия комитетлари аҳолининг турли группалари билан идеологик ишни моҳирона ташкил эта биладиган ва шу иш учун жавобгар бўлган махсус тайёрланган кадрларга эга бўлиши керак. Шу кадрлар учун зарур шарт-шароитлар яратиш, уларнинг ғоявий-назарий савияси ва профессионал маҳоратини муттасил ошириб бориш тўғрисида ғамхўрлик қилиш лозим. Идеологик кадрлар барча категорияларини тайёрлаш ва қайта тайёрлаш системасини такомиллаштириш борасида қўшимча тадбирлар амалга оширилсин. Идеологик кадрлар коммунистик ғоявийлик, ўз ишига юксак талабчанлик, топширилган иш учун масъулиятни ҳис этиш намунаси бўлиб қолишлари керак.

* * *

Партиянинг ривожланган социализмни такомиллаштириш борасидаги йўлини амалга ошириш коммунистик бунёдкорликда олға томон яна бир катта қадам қўйишга имкон беради, социалистик тузум афзалликларини янада яққол намойиш этади, бу тузумнинг жозиба кучини оширади. Коммунистлар учун марксизм-ленинизм буюк ғояларини оммага етказишдан, партия сиёсатининг одамлар энг муҳим манфаатлари билан чамбарчас алоқасини кўрсатиб беришдан, меҳнаткашларнинг ижтимоий активлигини янада кучайтиришдан кўра фахрлироқ вазифа йўқ.

КПСС Марказий Комитетининг Пленуми идеологик кадрлар, барча коммунистлар коммунистик тарбиядек олижаноб ишга куч-ғайратлари ва истеъдодларини сарфлайдилар, большевистик пропаганданинг шонли анъаналарини давом эттирадилар ва ижодий бойитадилар, Коммунистик партия ва совет халқи олдида турган тарихий вазифаларни амалга оширишда янгидан янги муваффақиятларга эришадилар, деб қатъий ишонч билдиради.

СССР Олий Совети Президиумининг мажлиси

15 июнь куни Кремлда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, СССР Олий Совети Президиуми Раисининг биринчи ўринбосари В. В. Кузнецов раислигида СССР Олий Совети Президиумининг навбатдаги мажлиси бўлиб ўтди.

Мажлисда айтиб ўтилдики, КПСС Марказий Комитетининг 1983 йил июнь Пленуми якунлари — Коммунистик партиянинг жамиятимиз ҳозирги тараққиёт босқичи муҳим вазифаларини ҳал этишга ленинча ишчанлик билан ёндашувининг янги бир ёрқин ифодаси, Коммунистик партия билан совет халқи метиндек жипслиги ва бирлигининг далилидир. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Ю. В. Андропов Пленумда сўзлаган нутқида коммунистик бунёдкорлик, янги инсонни воясга етказиш ишида, тинчлик ва социал тараққиёт учун курашда яқин фурсат ва узоқ истиқболга мўлжалланган, ҳар томонлама асосланган вазифалар олға сурилди. Совет кишиларининг ғоявий-сиёсий ва маънавий чиниқишини кучайтиришга, уларнинг маданий савияси янада юксалишини таъминлашга даъват этилган конкрет амалий чораларнинг кенг программаси белгилаб берилди.

Барча босқичлардаги халқ депутатлари Советлари КПСС Марказий Комитети Пленуми қарорларини жанговар иш программаси сифатида қабул қиладилар, деб ишонч билдирилди. Улар совет кишилари тарбиясини янада актив ва собитқадамлик билан олиб бораверадилар, ҳар бир иш участкасида интизом мустаҳкамланишига, уюшқоқлик ва масъулият ошишига эришадилар.

Президиум ўнинчи чақириқ СССР Олий Совети саккизинчи сессиясини ўтказиш билан боғлиқ масалаларни кўриб чиқди.

Мамлакат давлат ҳокимияти олий органи сессиясининг кун тартиби ва иш тартиби тўғрисидаги таклифлар муҳокама қилинди ва маъқулланди.

Меҳнат коллективлари ҳамда уларнинг корхоналар, муассасалар ва ташкилотларни бошқаришдаги ролини ошириш тўғрисидаги СССР Қонуни лойиҳасининг жамоатчилик муҳокамаси якунлари тўғрисидаги масала кўриб чиқилди. Қонун лойиҳаси совет кишиларининг зўр қизиқишига сазовор бўлганлиги айтилди. Қонун ҳамма ерда мумкин қадар кенг, эркин ва амалий равишда муҳокама этилиши таъминланди. Қонун лойиҳаси юзасидан тушган мулоҳаза ва таклифлар умумлаштирилди. Палаталарнинг қонун лойиҳаларини тайёрлаш комиссиялари ана шу таклиф ва мулоҳазаларни кўриб чиқди. Жамоатчилик фикрини ҳар томонлама ҳисобга олиш Қонун лойиҳаси текстини бойитиш ва яхшилашга имкон берди.

Меҳнат коллективлари ҳамда уларнинг корхоналар, муассасалар, ташкилотларни бошқаришдаги ролини ошириш тўғрисидаги СССР Қонунининг лойиҳасини СССР Олий Совети саккизинчи сессияси муҳокамасига топширишга қарор қилинди.

СССР Олий Советининг еттинчи ва саккизинчи сессиялари ўртасидаги даврда қабул қилинган Фармонларни Олий Советнинг тасдиғига топшириш тўғрисидаги масала кўриб чиқилди.

Президиум Озарбайжон ССР халқ депутатлари Советларининг меҳнат интизомини мустаҳкамлаш ва меҳнат ресурсларидан рационал фойдаланишни таъминлаш тўғрисидаги Қонун талабларини бажариш борасидаги ишига оид масалани муҳокама қилди. Шу масала юзасидан қарор қабул қилинди.

Мажлисда халқ депутатлари Советлари фаолиятининг бошқа баъзи масалалари ҳам кўриб чиқилди.

Кун тартиби масалалари муҳокамасида КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолари В. В. Гришин, Д. А. Кунаев, Г. В. Романов, В. В. Шчербицкий, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат Ш. Р. Рашидов, СССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосарлари, секретари ва аъзолари, СССР бир қанча министрликлари ва идораларининг раҳбарлари қатнашдилар. (ТАСС).

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ИТТИФОҚ СОВЕТИ ВА МИЛЛАТЛАР СОВЕТИ МАНДАТ КОМИССИЯЛАРИНИНГ МАЖЛИСЛАРИ

15 июнь куни Кремлда СССР Олий Совети Иттифоқ Совети ва Миллатлар Совети мандат комиссияларининг мажлислари бўлди. Бу мажлисларда ўрни бўшаб қолган депутатлар ўрнига айрим сайлов округларидан сайланган депутатларнинг ваколатлари текшириб чиқилди.

Комиссияларнинг мажлисларини шу комиссияларнинг раислари К. С. Демирчян ва А. Г. Коркин ўтказдилар.

ТОНГГИ ГАЗЕТАЛАРДА

● КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Совети Коммунистик партия ва Совет давлатининг таниқли арбоби, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги партия контроли комитетининг раиси икки марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони А. Я. Пельшенинг хотирасини абадийлаштириш тўғрисида қарор қабул қилдилар.

● Ўзбекистон ССР Олий Советининг саноат доимий комиссияси 15 июндаги мажлисида республика Озиқ-овқат саноати министрлигининг КПСС Марказий Комитети 1982 йил май Пленуми қарорлари асосида Озиқ-овқат программасини бажариш борасидаги ҳисоботини муҳокама қилди. Комиссия мажлисини унинг раиси, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари И. Г. Анисимкин олиб борди.

● СССР молия министрлиги ва СССР Давлат банки аёл — СССР граждани В. В. Терешкова космосга биринчи марта учганлигининг 20 йиллиги муносабати билан эсдалик тангани муомалага чиқарди.

● 15 июнь куни Тошкентда немис-фашист қўшинлари Курск ёйида тор-мор этилганлигининг 40 йиллигига бағишланган конференция бўлиб ўтди.

ЎН САККИЗИНЧИ ЧАҚИРИҚ ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ БЕШИНЧИ СЕССИЯСИ МАЖЛИСИ ТЎҒРИСИДА

ИНФОРМАЦИОН БИЛДИРИШ

Бугун ўн саккизинчи чақириқ халқ депутатлари Тошкент шаҳар Советининг бешинчи сессияси бўлиб ўтди.

76, 266 ва 500-сайлов округларида ўрни бўшаб қолган депутатлар ўрнига ўн саккизинчи чақириқ халқ депутатлари шаҳар Советига сайловлар якуни тўғрисида шаҳар Совети мандат комиссиясининг доклади тингланди.

«КПСС Марказий Комитети ноябрь (1982 йил) Пленуми қарорлари, Ю. В. Андроповнинг «СССРнинг олтмиш йиллиги» докладидан келиб чиқувчи қоидалар ва хулосалар, ушбу масала юзасидан Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг қарорлари асосида шаҳар аҳолисига транспорт хизмати кўрсатишнинг аҳволи ва уни янада яхшилаш чоралари тўғрисида» халқ депутатлари Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети раисининг ўринбосари Ш. Р. Шоабдураҳимов доклад қилди.

Шунингдек, «СССРда халқ депутатлари статуси тўғрисида» СССР Қонуни талаблари асосида шаҳар Совети депутатларининг ўз депутатлик ваколатларини бажаришлари юзасидан ахборотлари тингланди.

Муҳокама этилган масалалар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилинди.

(Сессия иши тўғрисидаги тўла ҳисобот газетанинг навбатдаги сонларидан бирида эълон қилинади).

БУГУНГИ ТОШКЕНТ.

Халқлар дўстлиги майдони шаҳримизнинг энг гўзал ва гавжум жойларидан бирига айланиб қолди. Майдон атрофида қад кўтараётган замонавий бинолар эса унинг кўркига-кўрк қўшмоқда. Бу ерга қадам қўйган киши тошкентликларнинг меҳр-муҳаббати ва қалб саховати рамзи бўлган Шомаҳмудовлар оиласи ҳайкалини, халқлар дўстлиги монументини мароқ билан томоша қилади.

ИНСОН, ЙЎЛ, АВТОМОБИЛЬ

Ушбу туркум материаллари Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети Ички ишлар бошқармаси Давлат автомобиль инспекцияси бошқармаси бошлиғи, милиция полковниги М. А. Абутовнинг умумий таҳрири остида бериб борилади.

ҲАЙДОВЧИЛАР ДИҚҚАТИГА

Бу йил кўҳна, ҳамиша навқирон пойтахтимиз Тошкент ўзининг 2000 йиллик юбилейини тантанали нишонлайди. Бу тошкентликлар ҳаётидаги улкан воқеа. Шу муносабат билан шаҳримизда кенг қурилиш ишлари амалга оширилмоқда. Табиийки, бу шаҳримиз кўчаларида транспорт ҳаракатига бир мунча таъсир кўрсатади. Шу сабабли ҳаракат хавфсизлигини таъминлаш мақсадида айрим кўчаларда ҳаракат тўхтатилди. Масалан, Новий путь кўчаси— 1 октябргача, Генерал Петров кўчаси Невский кўчасидан бошлаб темир йўл кўпригигача (трамвай ҳаракатидан ташқари) — 10 июнгача, Аҳмад Дониш кўчаси Хадра майдонидан Ўзбекистон ССР 50 йиллиги проспектигача — 1 июнгача, Глинка кўчаси Фрунзе майдони томонидан Шота Руставели томонга, Воровский кўчаси 31 декабргача беркитилди.

Ҳаракат хавфсизлиги республика конкурсига

ЧОРРАҲА

Чорраҳадан ўн ёшлардаги бир бола ўтяпти. Унинг йўлини яшил чироқ ёритиб турган бўлишига қарамай кўзлари олазарак, гоҳ чапга, гоҳ ўнгга қарайди. Унинг эҳтиёткорлиги яхши. Лекин у нега ҳадиксираяпти, нега қўрқяпти? Фикримизча, боланинг ота-онаси йўлни кесиб ўтиш хавфли эканлигини уқтириб, жуда эҳтиёткор бўлишни тайинлашган. Афсуски боладаги қўрқув фақат эҳтиёткорликнинг эмас, балки йўл қоидасини билмаслик оқибатидир. Чунки унинг ота-онаси эҳтиёткор бўлишга ўргатишган-у йўл қоидасидан сабоқ беришмаган.

Хўш, светофорли чорраҳадан ҳадиксираб ўтаётган бола, светофор йўқ жойдан қандай ўтади? Югуриб ўтади. Шунинг ўзи кўнгилсиз ҳодисага сабаб бўлиши мумкин. Аксинча бола оилада, мактабда йўл қоидаларини ўрганган бўлса чорраҳада шошмайди. Аввал светофорнинг қайси чироғи ёнаётганига эътибор беради. Йўл очилгач, югурмайди, балки бошқа йўловчилар қатори шошмасдан, дадил қадам ташлайди. Светофор ўрнатилмаган чорраҳадан ўтаётганида аввал чапдан, кейин ўнг томондан келаётган транспортга эътибор беради. Яъни йўл ҳаракатида онгли иштирок этади. Шундай экан, ота-оналар, мактабларнинг педагогик коллективлари болаларга транспорт йўлидан ўтаётганда эҳтиёткор бўлишни уқтириш билангина чегараланмасликлари лозим. Энг муҳими, кичкинтойларни йўл ҳаракатида онгли иштирок этишга ўргатишлари керак. Аввало, катталарнинг ўзлари пиёда юриш қоидаларини пухта билиб олишлари, уни ёшларга эринмай ўргатиб боришлари фойдалидир.

Йўл қоидаларини катталарнинг ўзлари билиб олишлари керак деб бежиз айтаётганимиз йўқ. Чунки ҳали бу қоидаларни билмайдиган, билса ҳам менсимайдиган пиёдалар оз эмас. Улар транспорт воситалари ҳаётимизнинг ажралмас қисми бўлиб қолганини, айниқса кўчаларимизда автомобиль сони йил сайин кўпайиб бораётганини ҳисобга олишмаётганга ўхшайди.

Яқинда Навоий кўчасида бир ҳодисанинг гувоҳи бўлдик. Йўл четидаги бекатда эр-хотин икки боласи билан турган эди. Аёл нимадир харид қилмоқчи бўлди шекилли, эрига қараб «Ярмаркага кириб ўтайлик», деди. Улар кўчани тикка кесиб ўтишга чоғланишди. Шунда болалардан каттаси:

— Анови ерга «зебра» чизилган, — деди.

— «Зебранг» нимаси?! Чарчаганман, шу ердан тез ўтиб кетамиз, — деди «доно»лик билан онаси.

— Акам қўрқоқ, — маҳмадоналик қилди болаларнинг кичиги.

Эр-хотин йўл бошлашди. Кичкинтойлар изма-из чопқиллашди. Улар эсон-омон ярмарка томонга ўтиб олишди.

Лекин, минг афсуски, ота билан она болаларига тескари ибрат кўрсатишди. «Зебра» чизилган жойдан ўтиш керак деган бола устидан онаси кулди, укаси уни «қўрқоқ» деб масхара қилди. Ҳолбуки бола қўрққанидан «зебра» дан ўтайлик дегани йўқ. У йўл қоидасини ота ва онасига нисбатан кўпроқ билгани учун хавфсиз йўлни кўрсатган эди. Тўғри йўлни кўрсатиб онасидан масхара бўлган, укасидан «қўрқоқ» деган таънани эшитган бола бундан кейин йўл қоидасини ҳурмат қилади деб ким айта олади? Унинг «ботир» укаси эса уйлари орқасидаги серқатнов кўчага ўртоқларини тўплаб тўп «суравермайдими?»...

Эндигина «яхши-ёмонни» таниётган болани — ўз ҳаётининг «чорраҳа»сида турибди дейиш мумкин. Унга ёшлигида йўл қоидалари изчил ўргатиб борилса, йўл интизомига кўникма ҳосил қилинса, унинг бахти. Бу ишга бепарво қаралса, юқоридаги мисолдагидек тескари ибрат кўрсатилса тамом. У икки кўча кесишган оддий чорраҳада ҳам бир кунмас бир кун бехосдан қоқилиб кетмаслигига ҳеч ким кафолат бера олмайди.

Келинг, «зебра» нималигини бир кун болаларимиздан эшитиб қолиб ҳайрон бўлмайлик. Бу сўзни улар аввало бизнинг оғзимиздан эшитишсин. Пиёда юриш қоидаларини фарзандларимизга ўргатиб бориш билан бирга, унга ўзимиз ҳам риоя этайлик!

М. МУРОДОВ.

▲ ҲАРАКАТ ХАВФСИЗЛИГИ УЧУН

ИШОНЧЛИ ЁРДАМЧИЛАР

Пойтахтимиз Тошкент кўчаларида транспорт ҳаракат хавфсизлигини таъминлашдек мураккаб ишда Давлат автомобиль инспекцияси бошқармаси ходимлари билан бир қаторда жамоатчи автоинспекторлар ҳам алоҳида жонбозлик кўрсатишяпти. Улар шаҳримиз кўчаларида, гавжум чорраҳаларда йўл-транспорт кўнгилсиз ҳодисаларининг олдини олиш ва йўл ҳаракати қоидаларини бузувчиларга нисбатан курашда ГАИ ходимларига яқиндан кўмаклашишяпти.

Шу йилнинг ўтган даврида йўл ҳаракати қоидаларини қўпол бузган ўнлаб ҳайдовчилар уларнинг ёрдамида аниқланди. Жамоатчи автоинспекторларнинг рапортлари асосида қоидабузарлар ўз қилмишларига яраша маъмурий чора олдилар.

Биз йўл ҳаракати кўнгилсиз ҳодисаларининг келиб чиқишида ҳаракат қатнашчиларининг энг кўп сонлиси ҳисобланган пиёда йўловчиларнинг айбдорлигини яхши биламиз.

Бундан бир неча кун аввал Бутунитифоқ баҳорги йўл ҳаракати хавфсизлиги кўриги ниҳоясига етди. Бир ой давом этган шу муҳим тадбир давомида кўп сонли жамоатчи автоинспекторлар йўл назорати инспекторларига йўл ҳаракати хавфсизлигини таъминлашда яқиндан кўмаклашдилар.

Йўл ҳаракатини намунали ташкил этишда «Главташпассавтотранс»га қарашли 1 ва 2-автокомбинатлар, 3, 5, 6, 7-таксомотор парклари, 4 7-автобус парклари, марказлашган усулда юк ташиш трестига қарашли 2515, 2521, 2505, 2512-автоколонналарнинг жамоатчи автоинспекторлари ўзларининг арзигулик ҳиссаларини қўшдилар. Мазкур автомобиль хўжаликларининг раҳбарлари бу муҳим тадбирга масъулият билан ёндошиб, навбатчиликлар ташкил қилиб, йўл ҳаракати хавфсизлигини таъминлашда жонбозлик кўрсатмоқдалар. Бу ўринда шуни ҳам алоҳида таъкидлаш кераккки, Тошкент қурилиш Бош бошқармасининг транспорт ишлаб чиқариш бошқармасига қарашли автомобиль транспорти хўжаликлари, «Средазтрансстрой», «Узглавводстрой», «Средазнефтегаз», «Ташгаз» каби бирлашма ва трестларнинг автомобиль хўжаликлари, геология, маданият министрликларининг автобазалари йўл ҳаракати хавфсизлигини таъминлашда бўш иштирок этишяпти.

Ўйлаймизки, юқорида номлари тилга олинган автомобиль хўжаликларининг раҳбарлари ҳам йўл-транспорт ҳодисаларининг олдини олишда муҳим омил ҳисобланган навбатчиликни ташкил этиш чораларини кўрадилар.

Н. ОРИФЖОНОВ,
Тошкент шаҳар Давлат автомобиль инспекцияси бошқармаси ходими, милиция майори.

БИЛДИРИШ

16 июнь соат 22 дан 17 июнь соат 22 гача водопроводда ремонт-профилактика ишлари олиб борилиши муносабати билан 1, 2-Черданцев, Високовольт, ТашГРЭС массивларида, Куйбишев районида совуқ сувнинг босими камайтирилади.

Редактор
Ш.О.УБАЙДУЛЛАЕВ

● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 16/VI да **Бўрон**, 17/VI да **Жизель**, 18/VI да **Фауст**.

ДАВЛАТ РЕСПУБЛИКА ҚЎҒИРЧОҚ ТЕАТРИДА — 18/VI да **Маугли** (11.00, ўзбек тилида).

КИНО

16 ИЮНДА

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

«XX АСР ҚАРОҚЧИЛАРИ» — **Ватан** (жуфт соатларда).

«ТОПИБ ҚУРОЛСИЗЛАНТИРИЛСИН» — **Тошкент Советининг 50 йиллиги номли** (жуфт соатларда, телефон 78-47-25), **Дружба** (жуфт ва тоқ соатларда, телефон 66-15-75), **Тинчлик** (жуфт соатларда, телефон 53-86-07).

«АЙСБЕРГЛАР ОРАСИДАГИ АЖАЛ» — **Қозоғистон** (жуфт ва тоқ соатларда, телефон 35-24-92).

«ТУШДАГИ ВА ЎНГДАГИ ПАРВОЗЛАР» — **Искра** (жуфт соатларда, телефон 39-14-59).

«ЗОРРО» — **Лисунов номли** (11, 14, 17, 20.00, телефон 96-34-02).

17 ИЮНДА

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

«XX АСР ҚАРОҚЧИЛАРИ» — **Ватан** (жуфт соатларда).

«ТОПИБ ҚУРОЛСИЗЛАНТИРИЛСИН» — **Тошкент Советининг 50 йиллиги номли** (жуфт соатларда, телефон 78-47-25), **Дружба** (жуфт ва тоқ соатларда, телефон 66-15-75), **Тинчлик** (жуфт соатларда, телефон 53-86-07).

«АЙСБЕРГЛАР ОРАСИДАГИ АЖАЛ» — **Қозоғистон** (жуфт ва тоқ соатларда, телефон 35-24-92).

«ТУШДАГИ ВА ЎНГДАГИ ПАРВОЗЛАР» — **Искра** (жуфт соатларда, телефон 39-14-59).

«ЗОРРО» — **Лисунов но**[мли] (11, 14, 17, 20.00, телефон 96-[34-]02).

Тошкент область, Орж[о]никидзе районидаги 16-ўр[та] мактаб томонидан **Икромо[в] Баҳодир Юнусович** номи[га] берилган 824123 номерл[и] йўқолган
ЎРТА МАЪЛУМОТ ТЎҒРИСИДАГИ АТТЕСТАТ
БЕКОР ҚИЛИНАДИ

УНИВЕРСАЛ «ЛОЛА» —

«ЛОЛА» — БУ ҚЎЛ УЧУН КРЕМ,

ШАМПУНЬ,
ДУХИ,
ОДЕКОЛОН,
УПА,
ТИШ ПАСТАСИ
ДЕМАКДИР

Саноатимизда ишлаб чиқарилаётган шу хилдаги кремлар орасида қўл терисига суриш учун мўлжалланган «Лола» креми энг яхшиларидан бири деб тан олинган. Унинг составига қўл терисини юмшатишга кучли таъсир кўрсатувчи цигерол, ланолин, зайтун ёғи киритилган.

«ЛОЛА» ШАМПУНИ билан нормал, қуруқ ва ёғли сочларни ювиш мумкин. Шампунь оддий сувда ҳам, қаттиқ сувда ҳам хушбўй кўпик ҳосил қилади. «Лола» шампунида ювилган сочлар ипакдай майинлашиб, яхши (причёска қилинади) турмакланади.

«ЛОЛА» СЕРИЯСИДАГИ ДУХИ ВА ОДЕКОЛОН нафис гул бўйини беради.

«ЛОЛА» КОМПАКТ УПАСИ ишлатишда тежамлидир. У юз терисини юпқа қатлам билан қоплаб, унга табиий тароват бахш этади.

ГИГИЕНАЛИ «ЛОЛА» ТИШ ПАСТАСИ юқори даражада кўпик ҳосил қилиш ва тозалаш хусусиятига эга. У оғиз бўшлиғини яхши тозалайди.

ТОШКЕНТ ПАРФЮМЕРИЯ-КОСМЕТИКА ФАБРИКАСИ.

«СОЮЗТОРГРЕКЛАМА» БУТУНИТТИФОҚ БИРЛАШМАСИНИНГ ЎЗБЕКИСТОН АГЕНТЛИГИ.

ТОШКЕНТ САЁҲАТ ВА ЭКСКУРСИЯ БЮРОСИ

қуйидаги маршрутлар бўйича

ҚИЗИҚАРЛИ САЁҲАТЛАРГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

БОКУ — ТБИЛИСИ — ЕРЕВАН — 31 август — 14 сентябрь кунлари.

МИНГЕЧАУР — ЗАКАТАЛИ — 29 июль — 12 август, 8—22 август кунлари Путёвка баҳоси — 245 сўм.

КАХЕТИЯ — СУХУМИ — 18 август — 6 сентябрь, 27 сентябрь — 16 октябрь кунлари. Путёвка баҳоси — 265 сўм.

НАЛЬЧИК — «МОВИЙ КУЛЛАР» — 24 июль — 13 август, 2—22 сентябрь кунлари. Путёвка баҳоси — 250 сўм.

КРАСНОДАР — «КАБАРДИНКА» ПОСЕЛКАСИ — 28 август — 11 сентябрь, 17—31 октябрь кунлари. Путёвка баҳоси — 270 сўм.

ПИЦУНДА — 23 сентябрь — 12 октябрь, 14 октябрь — 2 ноябрь кунлари. Путёвка баҳоси — 265 сўм.

БОТУМИ — 4 — 23 сентябрь, 24 сентябрь — 13 октябрь, 14 октябрь — 2 ноябрь кунлари. Путёвка баҳоси — 250 сўм.

ГЕЛЕНДЖИК — «КАБАРДИНКА» ПОСЕЛКАСИ — 22 октябрь — 31 октябрь кунлари.

СТЕПАНАВАН — ТБИЛИСИ — ЕРЕВАН — 16—30 август кунлари. Путёвка баҳоси — 280 сўм.

БАЗАЛЕТИ — СУХУМИ — 30 август — 19 сентябрь, 4—23 сентябрь, 19 сентябрь — 9 октябрь, 24 сентябрь — 13 октябрь кунлари. Путёвка баҳоси — 275 сўм.

СЕВАСТОПОЛЬ — 25 сентябрь — 7 октябрь кунлари.

ДИГОМИС — «ЗЕЛЕНИЙ МИС» — 2—22 сентябрь, 22 сентябрь — 11 октябрь кунлари. Путёвка баҳоси — 265 сўм.

ПАССАНАУРИ — ГАГРА — 18 сентябрь — 7 октябрь, 8—27 октябрь кунлари. Путёвка баҳоси — 270 сўм.

ЗАГОРСК (Москва ёнида) — 14—28 сентябрь, 15—29 август, 30 август — 13 сентябрь кунлари. Путёвка баҳоси — 260 сўм.

МОГИЛЕВ (Белоруссия) — 23 август — 6 сентябрь кунлари.

Путёвка баҳосига самолётда бориш ва келиш, яшаш, овқатланиш ва экскурсия хизматлари киради.

Путёвкаларни нақд пулга ва пул ўтказиш йўли билан сотиб олиш мумкин.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Парадлар хиёбони, 5-уй, 8-хона. Телефон: 39-13-59.

ЁЗ. МИКРОИҚЛИМ. КОНДИЦИОНЕР

ЁЗ КЕЛДИ. ТАШҚАРИДАГИНА ЭМАС, ХОНА ИЧИДА ҲАМ ҲАВО ЖУДА ИССИҚ.

Сиз истаган салқин ҳавони эса кондиционер етказиб беради.

КОНДИЦИОНЕР НИМАЛАРГА ҚОДИР?

— ҳаво ҳароратини 5 — 10 даражага пасайтиради.
— Ҳавони чанг ва тамаки тутунидан тозалайди.
— Ҳавонинг ортиқча намлигини йўқотади.
— Керакли ҳаво режимини автоматик суратда бир маромда сақлайди.

Боку маиший кондиционерлар заводи икки хил — «БК — 1500», «БК — 2500» моделларидаги приборларни ишлаб чиқармоқда. Маиший кондиционерлар — қудратли вентиляцион ва тозаловчи системалардир.

Кондиционерлар ёқимсиз ҳидларни ўзига сингдириб, газнинг тўла ёнмаслигидан ҳосил бўлган моддаларни нейтраллаштиради, ҳавони аэрозоль ифлосланишдан, тамаки ҳидидан тозалайди.

Кондиционерлар микроиқлим яратиш билан бирга бино ичини тоза сақлашга, гиламлар ва дарпардаларнинг умрини узайтиришга ёрдам беради. Кондиционерлар деярли шовқинсиз ишлайди.

«БК — 1500» ВА «БК — 2500» МАИШИЙ КОНДИЦИОНЕРЛАРИНИ ТАШХОЗТОРГ МАГАЗИНЛАРИДАН СОТИБ ОЛИШ МУМКИН.

ТАШХОЗТОРГ.

«СОЮЗТОРГРЕКЛАМА» БУТУНИТТИФОҚ БИРЛАШМАСИНИНГ ЎЗБЕКИСТОН АГЕНТЛИГИ.

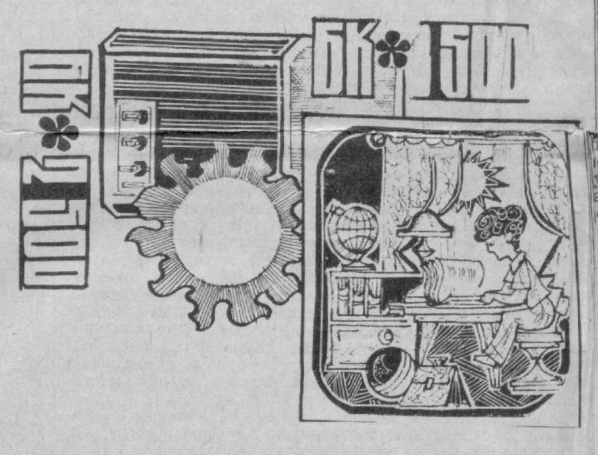

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ» ГАЗЕТХОНЛАРИГА

«Тошкент оқшоми» газетасига йилнинг иккинчи ярми учун обуна қабул қилинмоқда.

Газетанинг обуна баҳоси ярим йилга — 3 сўм 90 тийин. Обунани «Союзпечать» агентликлари ва бўлимларида, почтамтларда, алоқа бўлимларида, иш ёки ўқиш жойларида матбуотни жамоатчилик асосида тарқатувчилар кўмагида чекланмаган миқдорда расмийлаштириш мумкин.

Азиз дўстлар! Газетага обуна масаласидаги фикр[-]мулоҳазаларингизга муштоқмиз. Ўзингиз яшаб турга[н] жойдаги алоқа пунктларида обунани расмийлаштири[ш] ишлари қандай ташкил этилган? Шу масала бўйич[а] қандай таклифларингиз бор? Ана шулар ҳақида биз[га] батафсил ёзиб юборасиз деган умиддамиз.

ТВ

16 ИЮНЬ — ПАЙШАНБА

Марказий телевидениенинг «Восток» программаси

16.20 А. Спендиаров асарлари Арманистон телевидениеси ва радиосининг симфоник оркестри ижросида. Ереваидан олиб кўрсатилади. 16.55 «Ҳунар-техника билим юртларида нимага ва қандай қилиб ўргатишади?». 17.25 В. Маяковский шеърларини РСФСРда хизмат кўрсатган артист Е. Киндинов ўқийди. 18.00 «Шахмат мактаби». «Чемпион чемпионат ҳақида». Кўрсатувда шахмат бўйича жаҳон чемпиони А. Карпов иштирок этади. 18.30 М. Равель. Бородин номли Давлат квартети ижросида фа мажор квартети. 19.00 «Расмларда қуёш акси бор». 19.15 «Дунё воқеалари». 19.30 Спорт кўрсатуви. 20.15 «Сказ» рус халқ чолғулари квартети ижро этади. 20.30 А. Каверзнев. «Афғон кундалиги». Телевизон ҳужжатли фильм премьераси. 21.30 «Время». 22.15 «Ялтироқ мозаика». Концерт. Ригадан олиб кўрсатилади. 23.00 Футбол бўйича СССР чемпионати. «Динамо» (Минск)— «Шахтёр». 2-тайм. Минскдан олиб кўрсатилади. 23.45 «Дунё воқеалари».

Ўзбекистон телевидениесининг программалари

I

18.05 Кўрсатувлар программаси. 18.10 Болалар учун фильм. «Ўсмирлар цирки». 18.35 «Қизиқарли учрашувлар». Ёш мухбирларнинг медицина фанлари доктори М. Дўстмуродов билан учрашуви. 19.00 «ЭҲМ беш йиллик хизматидан». «Средазакабель» ишлаб чиқариш бирлашмаси ва Чкалов номидаги Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмасининг иш тажрибасидан (рус.). 19.30 «Ахборот» (рус.). 19.45 «Ҳар чинордан бир япроқ». Увайсий. 20.30 «Ахборот». 20.50 Ўзбекистон телевидениеси ва радиоси эстрада-симфоник оркестрининг концерти. 21.30 «Время». 22.15 «Чорвачилик — кооператорларининг Озиқ-овқат зарбдор фронт». «Ўзбекистон программасига ҳиссаси. 22.40 О. Ёқубов. «Диёнат». Видеофильм. 2-серия. 23.55 Янгиликлар.

II

18.10 Кўрсатувлар программаси. 18.15 Абитуриентлар учун. Физика. 19.15 Реклама. 19.30 «Пойтахт области далаларида». 20.00 Янгиликлар. 20.20 «Ортга йўл йўқ». Кўп серияли телевизион бадиий фильм. 3-серия (рус.). 21.30 МТ II.

17 ИЮНЬ — ЖУМА

Марказий телевидениенинг «Восток» программаси

9.00 «Время». 9.40 «Қутб юлдузи остидаги шаҳар». Телевизион ҳужжатли фильм. 10.40 Болалар учун фильм. «Биз Тишкани қандай изладик». 11.35 «Мен ишчи бўламан». Телевизион ҳужжатли фильм. 12.05 Янгиликлар. 15.00 Янгиликлар. 15.20 «Беш йиллик —ҳар биримизнинг ишимиз». Ҳужжатли фильмлар: «Қурувчилар», «Агар сен директор бўлсанг», «Ховалинг тажрибаси».

16.10 «Рус тили». 16.40 С. Рахманинов. «Қоя». Симфоник фантазия. 17.00 «Москва ва москваликлар». 17.30 «Қадимий саглар мамлакати». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси. Исландиянинг миллий байрами — Республика деб эълон қилинган кунга. 18.00 «Ҳаммаси мушукдан бошланди». Телевизион бадиий фильм премьераси. 19.15 «Дунё воқеалари». 19.30 «Ҳамдўстлик» телевизион журнали. 20.00 Экранда — кинокомедия. «Омадли жентльменлар». 21.30 «Время». 22.05 «Кинопанорама». 23.55 «Дунё воқеалари».

Ўзбекистон телевидениесининг программаси

I

18.00 Кўрсатувлар программаси. 18.05 «Айиқ ва қуён». Қўғирчоқ фильм. 18.15 Тошкентнинг 2000 йиллигига. «Шарқ ма[...] —гўзал Тошкентим». [...] композиция. 18.45 «Бизн[инг иқ]тисодий шарҳ». Кўрсату[вни иқ]тисод фанлари доктори, [профес]сор А. Абдуғаниев олиб [боради]. 19.30 «Ахборот» (рус.) М. Ашрафий номли Давлат консерваторияси [...]лар ансамблининг [...] 20.30 «Ахборот». 20.50 Давлат филармониясин[инг со]листи, Халқаро конкурсла[р лау]реати Алла Аблабердиева [куй]лайди. 21.30 «Время». 22.05 [«Дунё] воқеалари». 22.35 О. Ёқ[убов]. «Диёнат». Видофильм. 3-с[ерия]. 23.40 Янгиликлар.

«Узбекгидрогеология» би[р]лашмаси коллективи тажриб[а-]методика партиясининг кат[та] гидрогеологи
Қобил Мусаевич ТОШПУЛАТОВнинг
вафот этганлигини чуқу[р] қайғу билан билдириб, ма[р]ҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

«Жилстрой» трестининг Тошкентдаги 3-йирик панелли уйсозлик заводи коллективи завод директори У. И. Йўлдошевга онаси
Сагида ЙЎЛДОШЕВАнинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

4 БЕТ. ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ» («ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ») —орган Ташкентского горкома КП Узбекистана и Ташгорсовета

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000, Тошкент—ГСП, Ленин кўчаси, 41. Телефонлар: секретариат — 33-57-02; бўлимлар: партия турмуши — 32-53-66; саноат — 32-53-83; қурилиш — 32-58-8[...]; шаҳар хўжалиги—32-57-83; совет қурилиши ва ҳуқуқ—32-54-19; фан, мактаб, олий ўқув юртлари 32-53-10; адабиёт ва санъат — 32-56-81; ахборот — 33-28-95; спорт ва ҳарбий ватанпарварлик ишлари—32-53-32; хатлар — 32-29-70; эълонлар бўлими — 33-81-42; нашриёт диспетчери — 32-78-94; нашриёт телефон станциясининг навбатчилари — 33-90-50.

16 ИЮНЬ, 1983 й. Р—07262. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонасида офсет усулида босилган. Тошкент шаҳри. Б-2015. ИНДЕКС 64690. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 1[2]